

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

ΕΖΕΧ ΕΛΧΑΝΑΝ

Ο ΚΑΘΗΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ
ΧΕΙΜΩΝ ΤΟΥ 1386-1387

Η 14 ΜΑΪΟΥ

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΑΣ
ΒΡΟΧΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Κάϊρον

Τῆ 19 Φεβρουαρίου 1888 ἐν Καίρῳ

Φίλτατέ μου,

Ἴδου καὶ ὁ ἀναξ τῆς Αἰγύπτου. Πάσαι αἱ πόλεις τῆς γῆς τῶν Φαραῶνων ἀς κύψωσι τὸν αὐχένα καὶ αἰώπηρῶς ἀς ἀνομολογήσωσιν τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Καίρου. Τί νὰ σοι γράψω οὐδ' ἐγὼ δὲν ἤξεύρω. Ὅστις ζῆ ἐν Ἀθήναις, εἶνε ἀδύνατον νὰ καταλάβῃ ἐκ περιγραφῶν τὸ Κάϊρον. Πῶς θὰ πιστεύσῃ εἰς κάτοικος τῶν ἀποξηραμένων δενδροστοιχιῶν τῶν Πατησίων

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

καὶ τῶν ἐτοιμορρόπων πυρριῶν τῆς Ἀμαλίας, ὅτι ἐν ταῖς θερμαῖς καὶ πεπυρακτωμέναις ταύταις χώραις τοῦ τροπικοῦ δύνανται νὰ ὑπάρχωσι δενδροστοιχίαι πελώριαι, ἀτελεύτητοι, μεγαλοπρεπέσταται ἐπὶ δύο, τρεῖς καὶ τέσσαρας ὥρας διήκουσαι; Αἱ δενδροστοιχίαι τῆς Γιζήρας, τῆς Ἰσμαίλιας καὶ τῶν Πυραμίδων εἶνε ὅτι ὠραῖον δύναται νὰ φαντασθῇ τις. Τὰ δένδρα τὰ ἀποτελοῦντα ταύτας εἶνε μεγάλα καὶ πυκνόφυλλα, μὲ ἰσχυροὺς κορμούς καὶ μακροὺς κλάδους σκιαζουσι καὶ 15 τετραγ. μέτρων ἕκαστον, οἱ ἐγχώριοι τὰ ὑνομάζουσι λάπαε, πῶς καλοῦνται ἐν τῇ βοτανικῇ ἐστάθῃ ἀδύνατον νὰ μάθω. Ἄλλως τε οἱ κάτοικοι τοῦ Καίρου συνηθίζουσι μὲν νὰ διέρχωνται ὑπὸ τὴν σκιάν των, ἀλλ' οὐ φροντίζουσι περὶ τῆς βοτανικῆς.

Ὅστις δὲν εἶδε τὸ Κάϊρον, δὲν εἶδε τίποτε ἐκ τῆς Αἰγύπτου! Ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶνε ἀβρὰ νύμφη, ἔχει καλλονὰς καὶ κήπους, μέγαρα καὶ ὁδοὺς λιθοστρώτους, ἀλλ' εἶνε Εὐρωπαϊκὰ· δὲν ἔχει τὸ cachet, καθὼς λέγουσιν οἱ γάλλοι, τοῦ Καίρου.

Πρῆπει νὰ περιέλθῃς τὸ Μοῦσκι, νὰ ἀνέλθῃς τὰς Πυραμίδας, νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ Μουσεῖον, νὰ γυρίσῃς ὅλον τὸ παλαιὸν Κάϊρον, νὰ περιπατήσῃς εἰς τὰς δροσερὰς παρανειλίους ἀπεράντους καὶ εὐσκίους δενδροστοιχίας τῆς Ἰσμαίλιας, καὶ ν' ἀνέλθῃς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῆς πρωτεύουσας τῆς Αἰγύπτου, ὅπως αἰσθανθῆς μέχρις ὀστέων τὸ ἰδιάζον πνεῦμα τῆς γῆς τῶν Πυραμίδων, ὅπως ἀναπνεύσῃς τὴν ἠδυπάθειαν τῆς θερμοκρασίας τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀνέλθῃς εἰς τὸ παρελθὸν συνομιλήσῃς μὲ τὸν Σέσωστριν, μὲ τὸν Ραμσήν μὲ τὸν Πτολεμαῖον καὶ μὲ τὴν Κλεοπάτραν. Τὸ Κάϊρον φέρει ἐπὶ τῆς ράχεως χιλιάδας ὄλας ἐτῶν, ἔχει ρυτίδας βαθεῖας, εἰς ἀς τρέχει ὁ ἰδρῶς τῆς σημερινῆς ζέσεως καὶ σπουδῆς. Παρὰ τὰς πεπαλαιωμένας καὶ ἐρυθρὰς ἐκ τοῦ χρόνου, ὡς τοὺς στύλους τοῦ Παρθενῶνος, πλευρὰς τοῦ ἀρχαιοτάτου ἀλλ' ἀγερώχου Τζαμίου τοῦ Σουλτάνου Χασσάν, ὑψοῦται τὸ νεότευκτον Ἀλαβάστρινον Τζαμί τεῦ Μωχαμέτ-Ἀλῆ. Τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ Καίρου,

ΦΥΛΑΧΩΝ

ήτις ομοιάζει πως προς τὴν ὑμετέραν, ἐσχάτως οἰκοδομηθὲν τοῦτο Τζαμίον, εἶνε κατὰ μίμησιν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκόστισεν ἑκατομμύρια. Οἱ τοῖχοι ὅλοι ἐσωτερικῶς εἶνε ἐνδεδυμένοι μὲ ὄραϊον, κιντρινωπὸν ἀλάβαστρον. Ὁ Κεδίβης (ὁ vice-roi, ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου) προσεύχεται κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας ἐν τῷ θαυμασίῳ τούτῳ μωαμεθανικῷ ναφ. Πανταχόθεν ἀστράπτει ὁ πλοῦτος. Ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ἐξερτῶνται πολυέλαιοι δυνάμεις ν' ἀνταγωνισθῶσι πρὸς τὴν λάμπιν τοῦ φωτός τῆς ἡμέρας. Διὰ νὰ εἰσέλθῃτε ὡς εἰς ὄλα ἐν γένει τὰ τζαμιά, ἀνάγκη νὰ ὑποδυθῆτε ἐμβάδας πληρώνας 25 λεπτὰ καὶ ἀποκτᾶτε εὐθὺς τοιαύτας. Τὸ πρᾶγμα εἶνε ὀλίγον κωμικόν, ἀλλὰ συνειθίζει τις βλέπων καὶ τοὺς ἄλλους νὰ κάμωσι τὸ ἴδιον.

Φθάνει νὰ πληρώνητε καὶ εἰσέρχεσθε ὅπου θέλετε. Ἀφήνομεν ὅτι κάθε κηφὴν ἀρκεῖ νὰ στέκει πλησίον σας, διὰ νὰ ἔχη ἀκολούθως τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς ζητή μ. π. α. ξ. ἰ. σ. Ὡς εἶνε ἀφόρητοι αὐτοὶ οἱ φελάχοι, εἶνε κώνωπες, χειρότεροι πᾶν νυκτερινῶν, φοβεροὶ ἀμείλικτοι, ἀξιοὶ νὰ σᾶς πνίξουν νὰ σᾶς σκάσουν δι' ἓνα γρόσι! Πολλάκις ἐξέρχεσαι ἀπὸ τοιαῦτα ἀξιοθέατα διὰ τοὺς ξένους μέρη ἐπὶ κεφαλῆς σμήνους ἀραπίσ. Ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες παῖδες στραβαῖ, κουτσοὶ, ὅλοι τρέχουσι κατόπι, ὅσῳ δὲ τρέχεις περισσότερον τότῳ ἐπιτείνεται τὸ ρεῦμα. Ἐκεῖ πραγματικῶς χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς γίνεσαι κομματάρης, συνάδελφος τοῦ Λεβίδη καὶ τοῦ Καλλιφρονά.

Αἱ Πυραμίδες

Μοναδικὸν φαινόμενον εἶνε αἱ Πυραμίδες. Εἶνε δυσχερεστάτη ἡ ἀνάβασίς των, ἀλλ' ἀξίζουσι καὶ διπλάσιον ἰδρῶτα. Ὅτε ἀνεχώρησα διὰ τὰς Πυραμίδας ἦτο ἡ 5η πρωινή ὥρα. Ἦτο νύξ. Ἡ σελήνη πλησιφακῆς ἐκάλυπτε πᾶσαν τὴν πόλιν μὲ τὸ κυανόχρουν μελαγχολικὸν τῆς φῶς, ἐν ᾧ μακρὰν οἱ ὑψηλοὶ φοινικες διέγραφον ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τὰς μελαίνικας ἀπλὰς καὶ ἡμισφαιρικούς αὐτῶν σιλοῦ ἑ. τ. α. ε. Ἐν Καίρῳ δὲν ἔχουσι τὰς ἀμαξὰς τὰς μοναδικὰς των Ἀθηνῶν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ψῦχος μὲ περιέβαλλε πανταχόθεν. Καὶ τί ψῦχος! Ὅσον θερμότης εἶνε ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἡμέραν, κατὰ τοσοῦτον τὸ ψῦχος εἶνε διαπεραστικὸν τὰς νύκτας. Ἡ δρόσος εἶνε παχυσία, τὴν αἰσθάνεται ὡς βούτυρον ἐπάνω σας. Ἐπὶ δύο ὥρας ὠχούμην διὰ τῶν μακροτάτων ἀτελευτήτων μαῦρων καὶ φοβερῶν, κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, δεινροστοιχιῶν τῆς πρὸς τὰς Πυραμίδας ἀγούσης. Ὅτε ἐξήλθομεν ἐκ τῆς πόλεως δὲν ἔβλεπον τίποτε, διηρχόμεθα ἐπὶ μίαν καὶ ἡμισίαν ὥραν παρὰ τὸν Νεῖλον, οὐ αἱ ἐξατμίσεις εἶνε τοσοῦτον πυκναί, ὥστε δὲν διακρίνει τις τίποτε παντελῶς ἐν μέσῳ τῆς λευκῆς ἀτμώδους οὐμίλης. Αἱ ἑκατοντάδες κάμηλοι, αἰτίνες παρῆλκονον, ὡς ὄρη κατὰφορτα ἐκ χόρτου, τὰς μακρὰς δεινροστοιχίας, δὲν ὄφαινοντο ἢ ὅτε ἦσαν ὀλίγους πόδας μακρὰν μου. Μόνα, κασάμονος, κουκουλωμένος ὡς ἐσκίμπος ἐντός τοῦ ἐπεινδύτου μου μέχρι τῶν ὠτων καὶ περιτετυλιγμένος τοὺς πόδας μὲ τὸν μ. ο. υ. σ. α. μ. α. τῆς ἀμαξῆς τοὺς δὲ κροτάφους μὲ τὸ μανδύλι μου, ὡς μόνον δὲ σὺν-

τροπὴν ἔχων τὸν ἀραβὰ ἀμαξηλάτην μὴ ἐνοοῦντα οὐδὲ γρῦ ἐκτός τῆς μητρικῆς του γλώσσης, ἔβλεπον μὲ ἀπλανὲς βλέμμα ἀποσπώμενας ἀνὰ μίαν καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἀπὸ τῆς περιβαλλούσης με νεφέλης τὰς ὑπερμεθέβεις τρισμεγίστους, κολοσσιακὰς σιακὰς τῶν καμήλων, βαινούσας μὲ τὸ ἀμετάβλητον, στερεότυπον ἀ ε ἰ π ο τ ε ἰ σ τ α χ ἄ ρ β ἡ μ ἄ των. Οὐδέποτε θὰ λημονήσω τὴν φοβερὰν ἐκείνην νύκτα. Ὁ Σαῖξ σ π η ρ δὲν ἐφαντάσθη μυστηριωδέστεραν καὶ μᾶλλον φασματώδη νύκτα ἐκείνης, ἢ ἐπέζησα.

Ὅτε προσέβλεψα τὰς Πυραμίδας ἤμην ἤδη εἰς τοὺς πρόποδας των — τοσοῦτον πυκνὴ ἦτο ἡ οὐμίχλη! — ὁ δὲ ἥλιος χρυσοῦς μόλις ἀνατείλας ἔριπτε τὰς πρώτας γλυκεῖας του ἀκτῖνας ἄς κατέπινα διὰ τῶν πόρων μου ὡς κ α ὤ μ α κ ι. Τοσοῦτον ἤμην ἀπολιθωμένος ἐκ τοῦ παγετοῦ. Ὁ πῖλος μου ἔσταζε, ὡς ἂν ἔθροχε ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, ὁ δ' ἐπεινδύτης μου ἦτο κατὰδρεκτός.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους, ἤμην πρὸ τῶν Πυραμίδων! . . . Οἶα τέρατα ἀκίνητα, οἶοι ἀσάλευτοι τιτᾶνες λίθοι! Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὰς θεώρουσι βωδὸς καὶ ἀκίνητος. Ὁ ἄνθρωπος πρὸ τοιούτων καταπληθικῶν φαινομένων χάσκει. Εἶνε ἀρὰ γὰρ ἔργα ἀνθρωπίνων χειρῶν, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, ἢ μήπως ἀπατώνται καὶ ἐκ παραδόσεως ψευδοῦς τὰς παραδέχονται ὡς τοιαῦτα; . . . Ἐὰν γνωρίζεις τὰς Πυραμίδας ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν, ἢ ἀπὸ τὰς εἰκόνας τῶν νηπιαγωγείων καὶ ἀπὸ τὰς περιγραφὰς τῆς τότε «δασκάλας» σου Ἀ θ η ν ἄ ς ἢ τῆς κυρίας Ἀ γ γ ε λ ι κ ἦ ς, δὲν θὰ τὰς ἀναγνωρίσῃς καθ' ὄλοκληρίαν. Ἐδῶ οὐτε βαθμίδας οὐτε γωνίας διακρίνεις. Εἶνε ἀνώμαλοι σχεδὸν ὡς ὁ Λυκαβηττός. — Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐπιγενομένη ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων παραμόρφωσις τῶν βωδῶν τούτων Τιτάνων!

Μόνος τις ν' ἀναβῆ εἶνε ἀδύνατον, πρῶτον, ὅτι αἱ βαθμίδες εἶνε ἐν μέτρον καὶ πλέον ὑψηλαί, ἔπειτα, πολλαχοῦ δὲν παραμένει οὐδ' ἴχνος βαθμίδος, πρέπει δὲ νὰ ἔχη τις τὴν μυθώδη εὐκαμψίαν καὶ ἐλαστικότητα τῶν β ε δ ο ὤ ν ω ν, διὰ ν' ἀναρριχᾶται ἐπὶ τῶν πελωρίων ἐκείνων λίθων, οἵτινες ἴστανται μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ Γῆς. Ὅταν ἐφθασα εἰς τὸ μέσον τῆ βοηθεία τριῶν βεδουίνων, ἐνὸς ἐκ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἐτέρου ἐκ τῆς ἀριστερᾶς καὶ τρίτου ἐκ τῶν ὀπισθεν, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον ἀκολουθοῦντος, τότε ἠσθάνθη τὸ πρῶτον τὸ δεινὸν τῆς ἀναβάσεως καὶ εἶδον ὅποιον βακτηρίδιον ἤμην ἐκεῖ ἐπάνω πρὸ τῶν ὀγκολίθων ἐφ' ὧν ἀναρριχώμην. Ἡ ζωὴ τοῦ ἀναβάτου ἐκεῖ πλέον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς βεδουίνους, μαῦρους ἀραβὰς τῆς Σαχάρας, ξηροὺς καὶ ἰσχυροὺς μὲ γαμψοὺς ὄνυχας διὰ ν' ἀναρριχῶνται ὡς πῖθηκοι καὶ μὲ πολυμάθειαν ἐκτακτον γλωσσῶν, ὅπως γ δ α ἰ ρ ω σ ι τοὺς δυστήνους ταξιδιώτας. Ὁμιλοῦσιν ἢ μᾶλλον δαλοφονοῦσιν — οἱ ἀθεόφοβοι! — ὄλας τὰς γλώσσας τῆς ὑψηλοῦ, ἀγγλικὰ, γαλλικὰ, ἰταλικὰ, τρυσικὰ, γερμανικὰ κλπ. Ὅταν ἰ ἀπομακρυνθῆτε ἐκ τῆς ἐπιφάνειας τῆς γῆς ἀρχίζουσιν αἱ ἀπαιτήσεις. Ἐνῶ κατῶθεν συνεφωνήθη ἦτε ἀνάβασις καὶ ἡ κατὰβασις, τῶρα ζητοῦσι μ. π. α. ξ. ἰ. σ. α. Βεβαίως οὐδεὶς τολμᾷ νὰ τοῖς τα ἀρνηθῆ — εἶνε ἀξιοὶ νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ μετρήσῃ μὲ τὰ ὄστα

του τὰς βαθμίδας τῶν Πυρ. ἰδων. Φρονίμως δ' ἐν τούτοις θὰ πράξῃ ἕκαστος νὰ τὰ δώσῃ ἅμα καταβῆ.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἥτις δὲν εἶνε ὡς τὴν ζωγραφίζουσιν ἀγκυλιερά ὡς γωνία ἀλλ' εἶνε τετράγωνον 5—6 μέτρων, τὸ θέαμα εἶνε ἐπιβλητικόν. Πρὸς τὴν μίαν πλευρὰν ἡ Ἐρημος, πρὸς τὴν ἑτέραν ἡ εὐφορώτατη πεδιάς τῆς γῆς — τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου. Ἡ γραμμὴ ἥτις κατῶθεν τὰς χωρίζει, εἶνε ἀποτόμως διαγεγραμμένη, ἐνθεν πρὸς νότον ξηρασία, ἄμμος καὶ πῦρ γῆινον, ἐκεῖθεν, πρὸς βορρᾶν Παράδεισος, φυτεῖα γόνιμος, παχυσία, τάπης πρασινόχρους ἀτελευτήτος κορεννῶν καὶ ἐπαναπαύων τὸ ὄμμα. Μακρὰν φαίνονται πολλαὶ ἄλλαι πυραμίδες, εἰς τὰ πλευρὰ δύο μεγάλαι, κατῶθεν δὲ ἡ φοβερὰ Σ φ ὤ γ ξ, ἥς ἡ κεφαλὴ καμμεγίστη οὐσα, ἐκεῖθεν φαίνεται καὶ μικρὸς βράχος. Ἀκριβῶς ἐκεῖ πρὸ τῶν ποδῶν σας τελεῖται καὶ ἕτερον μέγα γεωγραφικὸν φαινόμενον, ἡ διαίρεσις τοῦ Νεῖλου. Μέχρι τοῦ σημείου ὅπου ἴστασθε ὁ Νεῖλος εἶνε εἰς μέγας ἀκέραιος, ἀπὸ τῶν προπόδων σας ἀρχοῦνται τὰ δύο μεγάλα σκέλη, ἀτῖνα ἀπ' ἀλλήλων πάντοτε ἀπομακρυνόμενα καὶ σχηματίζοντα μέγα Δέλτα κατέρχονται ὅπως συναντήσωσι τὰ ἀλμυρὰ χεῖλη τοῦ ὠκεανοῦ.

Ἐπὶ τῶν Πυραμίδων κείνται ἐγγεγλυμμένα τὰ ὄνοματὰ μυρίων θνητῶν τῆ ματαιότητι τῶν ἀνθρώπων ἐπόμενος ἐνέγλυφα καὶ ἐγὼ μεγάλους ἐλληνικοὺς γράμμασι τὸ ἰδικόν μου. . . Τούλάχιστον ἄς διαωνισθῶ ἐκεῖ ἐπάνω, ἂν οὐχὶ εἰς τὰς δέλτους τῆς Ἱστορίας, ἐν αἷς ἡ ἐγγράφαις κοστίζει τόσον ἀκριβᾶ! . . . (ἀκολουθεῖ) Φ.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

Πρὸ πολλοῦ ἡ ὑπερβολικὴ κατ' ἔτος κατανάλωσις τῶν λιθανθράκων, ἕνεκα τῆς ἀπεράντου βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῶν δύο κῶσμων, ἐνέβαλεν εἰς ἀνησυχίας καὶ μετὰ τρόμου ὑπελόγιζον τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἅπαντα τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τῆς γῆς ἦθελον ἐξαντληθῆ. Ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἐπιφορτισθεῖσα ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ 1883, ἵνα προσδιορίσῃ τὸν χρόνον τῆς ἐντελοῦς ἐξαντλήσεως τοῦ ποσοῦ τῶν λιθανθράκων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν ὀρυκτὸν πλοῦτον τῆς Μεγάλης Βρετανίας εὗρεν, ὅτι μετὰ τέσσαρας αἰῶνας κατὰ μέσον ὄρα, ἡ φυσικὴ αὐτῆ προμήθεια ἦθελεν ἐξαφανισθῆ. Καθ' ὃν ἐν τούτοις χρόνον γεννῶνται οἱ φόβοι αὐτοὶ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς παραγωγῆς τῶν ἐργασιαίων, νὰ καύσιμος ὦλη τὸ πετρέλαιον, ἀναγγέλλεται ὡς δυνάμενον νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν λιθανθράκα ἐν ταῖς ἐστίαις τῶν ἀτμολεβήτων. Μέχρι τοῦδε ἡ Ἀμερικὴ μόνη ἐθεωρεῖτο ἡ χώρα

τίας ὅμως περίπου, στρώματα φυσικῆς νάφθας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀφθονὰ ἀνεκαλύφθησαν ἐν Ρωσίᾳ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Κασπίας θαλάσσης, ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν στρωμάτων τούτων ἐκτείνεται καὶ ἐκξάνεται καθ' ἑκάστην, ὥστε εἰκάζεται, ὅτι τὸ πετρέλαιον τῆς Ρωσίας θέλει ὑπερβῆ ἐντός ὀλίγου κατ' ἀφθονίαν τὸ τῆς Ἀμερικῆς Πολλαχοῦ, ἀπὸ τῆς χερσονήσου Ραμὰν ἐπὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης, μέχρι τῆς χερσονήσου Ἀσερὸν ἐπὶ τῆς Κασπίας, τὸ πετρέλαιον ἀναδύεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἡ νῆσος Τσελικὴν παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ἐπιφάνειαν τῆς Κασπίας παρέχει ἐπίσης νάφθαν ὅπου δὲ τὸ ἐλαῖον δὲν ἀναδύεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀρκεῖ νὰ σκάψῃ τις εἰς μικρὸν βάθος, ὅπως ἀναβλύσῃ.

Τὸ πετρέλαιον τῆς Ρωσίας εἶνε ὑγρὸν πυκνὸν χρώματος φαιοπρασίνου καὶ διαφέρει κατὰ τινὰς ιδιότητας τοῦ τῆς Ἀμερικῆς τὸ εἰδικὸν βάρος π. χ. τοῦ ἀκαθάρτου ἀμερικανικοῦ πετρελαίου εἶνε 0,826 ἐνῶ τὸ τοῦ πετρελαίου τοῦ Καυκάσου εἶνε 0,872, τὸ πρῶτον περιέχει πολὺ πλεῖστον καύσιμον ὕλην ἢ τὸ δεύτερον, καὶ δὴ τὸ ἀμερικανικὸν 70 μέχρις 75 τοῖς 100, ἐνῶ τὸ ρωσσικὸν μόνον 25 μέχρις 30 τοῖς 100. Ἐξ ἐναντίας τὸ πετρέλαιον τοῦ Καυκάσου περιέχει πολὺ πλεῖστον ἐλαῖον πρὸς χρῆσιν τῶν μηχανῶν.

Ὅπως ἀποσταλῆ εἰς τὸ ἐμπόριον, τὸ ρωσσικὸν πετρέλαιον δεῖν νὰ ὑποβληθῆ εἰς ἀπόσταξιν: ἀπὸ τῶν ζυλινῶν ὀχετῶν, ὅπου ἐκρέει τοῦ ἐδάφους συγκομιζόμενον ἐντός μεγάλων ἐκ λεπτοσιδήρου κυλινδρῶν φέρεται εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς ἀποστάξεως δι' εἰδικοῦ σιδηροδρόμου, πολυκρίθμα δὲ τὰ τοιαῦτα ἐργοστάσια ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Βακού. Διὰ τῆς ἀποστάξεως ἡ φυσικὴ αὐτῆ νάφθα παράγει διάφορα προϊόντα, ὅσον βενζίνη, γαζολίνη, κηροσίνη καὶ ἔλαια μηχανῶν τῶν οὐσιῶν τούτων μίγμα ὑπὸ τὸ ὄνομα κηροσίνη ἀποτελεῖ τὸ καύσιμον ἐλαῖον, πρὸς ἐλάττωσιν ὅμως τῶν κινδύνων ἐκρήξεως κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ μίγματος ταύτου πρὸς φωτισμόν, ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτοῦ ὅσον οἶόν τε πλεῖστον τὰ πτητικὰ συστατικὰ βενζίνη καὶ γαζολίνη. Δυστυχῶς τὸ ἐκ τοῦ Καυκάσου πετρέλαιον περιέχει ἐτι ἱκανὰ πτητικὰ συστατικὰ, ὥστε ἡ χρῆσις αὐτοῦ πρὸς φωτισμόν νὰ μὴ ἦναι ὄλως ἀκίνδυνος.

Πρῶτος ὁ σουηδὸς χημικὸς Νόβελ εἰσήγαγε μεγάλας βελτιώσεις περὶ τὸν καθαρισμόν τοῦ πετρελαίου τοῦ Βακού, καὶ ἐν τοῖς ἀπεράντοις ἐργοστασίοις, τὰ ὅποια ἴδρυσεν πλησίον τῆς πόλεως ταύτης ἐπιμελῶς ἤδη ἀποχωρίζονται τὸ καύσιμον ἐλαῖον καὶ τὰ ἔλαια τῶν μηχανῶν ἀπὸ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἀποστάξεως. Τὸ ζήτημα τῆς μεταφορᾶς τοῦ πετρελαίου ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τῆς Κασπίας εἰς τὰ ἀποσταλακτικὰ ἐργοστάσια τοῦ Βακού ἐπὶ μακρὸν ἀπασχόλησε τὸν κ. Νόβελ κατ' ἀρχὰς, μικρὰ πλοῖα ἱστιοφόρα ἀτάκτως πλέοντα ἐπὶ τῆς Κασπίας μετέφερον τὸ ὑγρὸν ἐντός βυτίων, ὁ κ. Νόβελ κατασκευασεν ἀτμόπλοια μεταφέροντα τὸ πετρέλαιον ἐντός μεγάλων ἐκ λευκοσιδήρου δεξαμενῶν. Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα κατασκευασθῆσαν ἐν τῇ πόλει τῆς Βακού.

γων τῆς Ρωσίας, δώδεκα δὲ τοιαῦτα διασχίζουσι σήμερον τὴν Κασπίαν καὶ χάρις εἰς αὐτὰ τὸ πετρέλαιον τοῦ Καυκάσου ἐξετόπισε τὸ ἀμερικανικὸν ἐκ πασῶν τῶν ἀγορῶν τῆς Ρωσίας.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν κατόρθωσαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὸ πετρέλαιον τοῦ Καυκάσου πρὸς θέρμανσιν τῶν ἀτμολεβήτων τῶν πλοίων, καὶ ἤδη τὰ ἀτμόπλοια τῆς Κασπίας μόνον διὰ πετρελαίου κινουῦνται.

Καὶ παλαιότερον ὅμως εἶχον γίνεαι δοκιμαὶ πρὸς χρησιμοποίησιν τοῦ πετρελαίου εἰς ἀντικατάστασιν τῶν λιθάνθρακων, καὶ δὴ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Τὸ 1880 μικρὸν ἀτμόπλοιον ἐκινήθη ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως διὰ πετρελαίου, καὶ χάρις εἰς συσκευὴν, κατασκευασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐταιρίας τοῦ φωταερίου, τὰ πειράματα ἐπέτυχον καὶ τὸ ζήτημα ἐλύθη ἐμπράκτως, ἐπακριθωθεῖσης ἰδίως τῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς τίθεται εἰς ἐνέργειαν καὶ ρυθμίζεται ἡ καύσις διὰ στροφιγγῶν καταλλήλως ἀνοιγομένων καὶ κλεισμένων.

Ἐν Ἀμερικῇ αἱ δοκιμαὶ ὑπῆρξαν πειστικώτεραι· ἐν μὲν Βόστων πυροσβεστικῇ ἀντλίᾳ κινουμένη διὰ πετρελαίου ἤρχιζε νὰ ἐνεργῇ ταχύτερον τῶν ἄλλων ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καταστροφῆς, ἐν δὲ Πενσυλβανίᾳ, αὐτῷ τῷ τόπῳ τῆς παραγωγῆς τοῦ πετρελαίου, τὸ σύστημα τοῦτο τῆς θερμάνσεως ἐφηρμόσθη μετὰ σημαντικῆς οικονομίας καὶ ἐπὶ ἀτμαμαζῶν.

Ἀπλῶς δὲ λίαν καὶ εὐχρηστος ὁ τρόπος, καθ' ὃν καίεται τὸ πετρέλαιον ὑπὸ τοὺς λέβητας· διὰ μέσου ἀπλῆς στροφιγγῆς καὶ πλακῶς διατρήτου, ῥεῖ τὸ ὑγρὸν ἀκατέργαστον καθ' ὅλον τὸ μήκος τῆς ἐστίας, εἰς ἄλλας ὅμως συσκευὰς μεταβάλλεται πρῶτον τὸ ὑγρὸν διὰ θερμότητος εἰς ἀτμὸν, ὃ δ' ἀτμὸς αὐτὸς καίεται ἐν τῇ ἐστίᾳ.

Ἐν Μασσαλίᾳ, ἀτμοπλοικὴ τις ἐταιρεία ἐνησχολήθη εἰς τὸ πρόβλημα τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἄνθρακος δι' ὀρυκτῶν ἐλαίων καὶ τῶν ὑπολειμμάτων αὐτῶν, ἡ πρώτη δὲ δοκιμὴ ἐγένετο περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου τοῦ 1885, ἐπὶ τοῦ πλοίου Ἀύγης διὰ πετρελαίου καιομένου ἐν καταστάσει ἀτμοῦ· ἡ Ἀύγη ἐφωδιάσθη διὰ δύο καυτήρων καθ' ἐστίαν, συνιστάμενων ἐκ δύο κωνικῶν σωλήνων, συνηρμοσμένων τοῦ ἐνὸς ἐν τῷ ἐτέρῳ, οὕτως ὥστε ὁ ἀτμὸς τοῦ πετρελαίου, εἰσερχόμενος διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰς τὸν κεντρικὸν σωλήνα ἐν εἶδει λεπτοτάτου κυκλοτεροῦς ἀερίου στρώματος, συνήντα πίδακα ὑδατῶν, ὑπὸ τῶν ὀπλοίων κωνιοποιούμενος ἐξηκοντίζετο εἰς τὴν ἐστίαν ἐν καταστάσει λεπτοτάτης κόνεως.

Κατὰ τὰς δοκιμὰς, διαρκεσάσας περὶ τὰς πέντε ὥρας, οἱ καυτήρες ἐλειτούργησαν μετ' ἐντελοῦς κανονικότητος, ἡ δὲ πίεσις ἐν τῷ λέβητι διτηρήθη διαρκῶς εἰς τὸν ἀνώτατον ὅρον, ὥστε οἱ θερμοσταθεῖς ἐκπληκτοὶ ἐκ τοῦ καταστρώματος ἐθεώρουν τὰ νέα αὐτὰ μηχανήματα, τὰ καθιστώντα τὴν παρουσίαν αὐτῶν σχεδὸν περιττήν. Κατὰ δὲ τοὺς ἐλιγμούς καὶ ὅταν ἐδέησε ν' ἀνακάψωσι τὸν δρόμον, οἱ μηχανικοὶ τῆς ἐταιρίας ἐχειρίσθησαν τὸν ἀτμὸν μετ' ἀπροσδοκῆτου εὐκολίας, ἤρκεσε δηλ. νὰ σβύσωσιν ἀλληλοδιαδόχως τοὺς καυτήρας κλείοντες τὰς στροφιγγὰς, δι' ὧν ἔρρεε τὸ πετρέλαιον.

Κατηναλώθησαν δὲ κατὰ τὴν δοκιμὴν 115 χιλιογράμματα πετρελαίου τὴν ὥραν κατὰ μέσον ὄρον, ἐν ἡ καταναλώσει τοῦ λιθάνθρακος ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας εἶνε 210 χιλιογράμματα· τὸ πετρέλαιον λοιπὸν ἀπέδωκεν ἐργασίαν κατὰ 74 τοῖς 100 ἀνωτέραν τῆ τοῦ ἄνθρακος. Τὰ ἀτμόπλοια τῆς Κασπίας τὰ μεταχειριζόμενα ἤδη πετρέλαιον, καίουσι τοῦ ὑγροῦ τούτου μόνον 2 1/4 χιλιογράμματα ἀνὰ ὥραν καὶ ἀνὰ ἕκαστον ἀτμοῦ, ἐνῷ πρότερον ἕκαστον περὶ τὰ 10 1/2 χιλιογράμματα λιθάνθρακος.

Πλείστα εἶνε τὰ πλεονεκτήματα τῆς χρήσεως τοῦ πετρελαίου ὡς μέσου θερμαντικοῦ ἐν τῇ ναυτιλίᾳ.

1000 χιλιογράμματα λιθάνθρακος κατέχουσι σχεδὸν διπλάσιον χῶρον 1000 χιλιογράμματα πετρελαίου καὶ μάλιστα τοῦ τελευταίου τούτου διὰ τὴν ὑγρὰ αὐτοῦ κατάστασιν οὐδ' αὖτως ἀφίνοντος χώρου κενοῦ· εἶνε δυνατὸν ἢ νὰ ἀποθηκείσῃ τις διπλάσιον καύσιμον ὕλην ἢ ν' αὐξήσῃ τὸν πρὸς ναύλωσιν προσωρισμένον χῶρον· οὐδεὶς κίνδυνος πυρκαϊῆς δι' αὐτομάτε ἀναφλέξεως· αἱ ἐνστοιθεῖσαι ἐπὶ τοῦ πλοίου εὐχρηστὴ ἀπλῆς ἀντλίας ἀρκούσης πρὸς τοῦτο· δυνατὴ ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θερμοστανῶν, διότι ἀντλία ὑπὸ τῆς μηχανῆς κινουμένη δύναται νὰ τοὺς ἀντικαταστήσῃ, τοῦ ἔργου αὐτῶν περιοριζομένου εἰς τὸ ρυθμίζειν τὴν εἰσορρὴν τοῦ ὑγροῦ. Προσθέσατε δ' ὅτι, τὸ πετρέλαιον ἀπηλλαγμένον θείου, δὲν προσβάλλει τοιχώματα τῶν λέβητων οὐδὲ ρυπαίνει τοὺς σωλήνας· τοῦ ρεύματος ἐν τῇ ἐστίᾳ καλῶς κανονιζομένου τὸ πετρέλαιον δὲν ἀναδίδει ὡς ὁ λιθάνθραξ ὑπεράν τῶν πλοίων τὸν μακρὸν ἐκείνον λόφον καπνοῦ, ὅστις προδίδει τὴν παρουσίαν αὐτῶν ἐν ὄρα πολέμου· τὸ πετρέλαιον δὲν χρῆζει ἀνασκαλεύσεως, ὡς ὁ ἄνθραξ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς κυκλοφορίας τοῦ ἀέρος ἐν ταῖς ἐστίαις, διότι οἱ καυτήρες ἐνεργοῦσιν ὡς οἱ λύχνου φωταερίου, καὶ τέλος καιόμενον δὲν παράγει μὴ τέφραν μῆτε καπνόν.

Ἰδοὺ συνθήκαι ἱκαναὶ ὑπὲρ τῆς χρήσεως τῆς νέ ταύτης καυσίμου ὕλης. Ἄλλ' ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πετρελαίου ἐγκρατεῖται ἰδίως εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ θερμαντικὴν δύναμιν. Πειράματα ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ δύναμις αὐτοῦ αὕτη εἶνε διπλάσιον τῆς τοῦ λιθάνθρακος· 65 χιλιογράμματα πετρελαίου παράγονται τόσοι ἀτμοὶ ὅσοι καὶ διὰ 100 χιλιογράμματα ἄνθρακος. Λοβάνοντες λοιπὸν ὑπ' ὄψει τὴν οικονομίαν χώρου καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς θερμαντικῆς δυνάμεως διὰ καταλήλων συσκευῶν, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι πετρέλαιον εἶνε εἰς ἄκρον χρῆσιμον εἰς τὴν ἀτμοπλοίαν.

Καὶ ἐκ παλαιότερων δὲ πειραμάτων τοῦ Σακκλαϊρ-Δεβίλ ἦτο γνωστὸν, ὅτι ἐν χιλιογράμματα πετρελαίου ἐξατμίζει 15 χιλιογράμματα ὑδατος ἐνῷ ἄνθρακος τοῦ Κάρδιφ μόνον 8 χιλιογράμματα ὑδατος μεταβάλλουσι εἰς ἀτμὸν.

Τὰ ὀρυκτὰ ἐλαία διὰ τὸ πολὺ ἐν αὐτοῖς ὑδρογονον καιόμενα παράγουσιν ὑδρατμούς· διὸ καὶ οἱ ὑφωταεριοὶ φωτιζόμενοι τόποι, ὅταν ὡσεὶ περικλεισθῶσιν εἰνε κάπως ὑγροί, ἐν χιλιογράμματα ὀρυκτοῦ ἐλαίου παράγει καιόμενον 4350 γράμματα ὑδατος. Οἱ αὐτοὶ συμπεκνούμενοι ἅμα τῇ ἐξέδῳ αὐτῶν ἐκ

καμίνου, δύναται νὰ χρησιμεύωσι πρὸς ἀνανέωσιν τοῦ ἐν τῷ λέβητι ὑδατος, ἔχοντες δὲ τὴν καθαρότητα τοῦ ἀπεσταγμένου ὑδατος δὲν θέλουσιν ἐγκαταλίπει ἐπανθήματα ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγείων οὐδὲ ἀποσπάθμην.

Τὸ πετρέλαιον λοιπὸν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπὸ τοῦδε ἰκανὸν ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἄνθρακα ἐν τοῖς ἀτμοπλοίοις· δυνάμεθα δὲ νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι μετὰ τῶν αὐτῶν πλεονεκτημάτων θέλει χρησιμεύσει καὶ πρὸς τὰς μεταλλουργικὰς ἐργασίας τὰς ἀπαιτούσας ὑψηλὴν θερμοκρασίαν.

EZEX ELXANAN

(Ἐκ τῶν Πολωνικῶν Λιγημάτων τοῦ Sacher Masoch)

Ἦτο ἐποχὴ τῶν ἀπόκρυφου, καθ' ἣς ἐπιτρέπονται χονδροειδέστεροι κάπως ἀστεῖσμοί, ὅτε παρουσιάσθη ἐν τῇ συνοικίᾳ Καζιμιέρτση τῆς Κρακοβίας, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, μεθυσμένος τις ἀξιωματικὸς καὶ, ἂν καὶ μετὰ κόπου ἴστατο ὄρθιος, ἀνεστάτωσε τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Ὑβρίζων μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ συρίζων ἐκτύπα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ μὲ τὸ ξίφος του τοὺς συνκνητῶντας Ἑβραίους, ὅσοι δ' ἐξ αὐτῶν ἐκρύπτοντο εἰς τὰ μικρὰ καὶ σκοτεινὰ τῶν ἐργαστήρια, τοὺς ἔπαινε ἐπὶ τὸν πάγονα καὶ τοὺς ἔσυρεν ἔξω, διὰ νὰ τοὺς ρίψῃ εἰς τὰς ἀκαθαρσίας τῶν ὁδῶν. Ὅπως ἐδείκνυε τὸ μίσος του κατὰ τῶν Ἰουδαίων, τοὺς ὀπίσκει ὄχι πρὸ πολλοῦ κατὰ χιλιάδας εἶχε κατασφάζει ἐν τῇ Οὐκρανίᾳ καὶ τῇ Γαλιλίᾳ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Κιζάκων Βογδάνος Χμελνίσκη, οὕτως ἐξεδήλου καὶ τὴν εὐαρέσκειάν του διὰ τὰς ὠραίας μελανοσθάλμους Ἰουδαίας, μὲ τρόπον βάνασον καὶ ἀνυπόφορον. Θέλων νὰ ταῖς δείξῃ τὴν εὐαρέσκειάν του ἀπέσπε τὸν κηφαλόδεσμόν του καὶ ἐξέσχιζε τὰ μεταξωτὰ κερτάνια, τὰ ὅποια περιέβαλλον τὰ πχυλὰ μέλη των, καὶ ἂν τυχόν τὰ ρόδινα χεῖλη των ἀπώθουν τὰ φιλήματα τῶν ἐξ οἰνοπνεύματος ἀποζώντων ἰδικῶν του, ἤρπαζε τὰς δυστυχεῖς ἀπὸ τὴν ἔνεκα τοῦ γάμου ἀποκακομμένην καὶ εἰσέτι μικρὰν κόμην καὶ τὰς ἐρράπιζεν ὠρυόμενος, «Εἰσαι χλωμῆ, Ρεβέκκα, στάσου νὰ σὲ φκιασιδώσω».

Ταλαντευόμενος ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, ἔφθασε τέλος ὁ γεννάδας μικρευγενῆς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πλουσιοῦ ἐμπόρου Ἰωνᾶ. Ἐκεῖ εἶχον προφθάσει νὰ κλείσωσι τὴν θύραν τοῦ ἐμπορίου, ἀλλ' ἡ ὠραία Λέα, ἡ πρεσβυτέρα τοῦ ἐμπόρου θυγάτηρ, ἦτις, καίπερ δωδεκαετίας, ἦτο ἤδη ἀληθῆς ἀκμαία γυνὴ, ὑπῆρξεν ἀρκετὰ ἀπρόσεκτος νὰ κυττάξῃ ἐκ τοῦ παραθύρου, ἡ περιέργειά της ὅμως ἐτιμωρήθη φοβερά. Μόλις τὴν εἶδεν ὁ μέθυσος, ἠθέλησε πάραυτα νὰ εἰσέλθῃ.

«Θὰ τὴν βαπτίσω, ἐφώναζε, θὰ τὴν κάμω γυναικίᾳ μου, μὰ τὸν ἅγιον Σεβαστιανόν».

Ἡ Λέα ἐκρύβη ἐντρομος μεταξὺ τῶν ἐμπορευμάτων τοῦ πατρὸς της, ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς θραύσας τὰς ὑέλους ἤρχισεν ὡς κινούμενος νὰ ὠθῇ τὴν θύραν,

ἡ ὅποια ἐπὶ τέλει ἐνέδωκεν. Βισώρησεν εἰς τὸ κατὰστημα, κατεπάτησε τὸν ἔμπορον καὶ ἔσυρε τὴν Λέα ἀπὸ τοὺς μακροὺς της πλοκάμους εἰς τὴν πλησίον βρύειν.

«Συμφορὰ μας! βία!» ἐφώναζον οἱ Ἰουδαῖοι ἐκ τῶν παραθύρων, ὅτε αἰφνης εἰκοσαετῆς ἀνὴρ ὀρμήσας ἀπέσπασε τὴν κλαίουσαν κόρην ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ μακρομένου. Ἦτο ὁ Ἐζέχ' Ἐλχανάν, ὁ μνηστὴρ τῆς Λέας, Βαχώρας, ἦτοι νεκρὸς λόγιος ἀφιερῶν ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ Ταλμούθ, ὡς ἐκαλοῦντο τότε οἱ τοιοῦτοι.

— Τί τολμάς, κρομμυοφάγε, τοκογλύφε, φονεῦ τοῦ Χριστοῦ! ἐφώναζεν ὁ μέθυσος, ἄφες τὴν κόρην!

— Μὴ μ' ἐγγίξῃς, ἀπήντησεν ὁ Ἐζέχ' Ἐλχανάν, καὶ μὴ πειράξῃς τὴν παρθένον ταύτην.

— Ἀκόμη καὶ ἀπειλεῖς, παιδοκτόνε; ἐφώναζεν ὠρυόμενος ὁ Πολωνὸς καὶ ἔπιασε τὸν νέον ἀπὸ τὴν γενειάδα. Ἡ ἀπάντησις ὑπῆρξε δυνατὸν διὰ τῆς χειρὸς κτύπημα. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐταλαντεύθη, κατέπεσεν ἄφωτος καὶ ἔμεινε πρὸ τῆς βρύσεως ἀκίνητος.

— Ὁ δυστυχία! ἀπέθανεν; ἐφώναζον πανταχόθεν. Ὁ Ἐζέχ' ἐξήπλωσε τὸν Πολωνὸν τὸν κρητηρήσασα καλῶς καὶ τὸν ἀφῆκε τῷ ὄντι ἀπέθανεν, ἐμουρμούρισε.

Φωναὶ ἀπαλπισίας ἤκούοντο πανταχόθεν καὶ πάντες ἔφευγον εἰς τὰς οἰκίας των. Ἐνῷ πάσαι αἱ θύραι καὶ πάντα τὰ παράθυρα ἐκλείοντο, ἡ δὲ Καζιμιέρτση ὁμοιάζε πρὸς πύλιν ὑπὸ πκνώλης ἐρημωθεῖσαν, ἡ κατόχλωμος Λέα ἔσυρε τὸν μνηστῆρά της εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς της καὶ διὰ τῆς σκοτεινῆς κλίμακος εἰς τὸ δωματικὸν της.

— Τί ἔκαμες; ἐψιθύρισε, κατακλιπτοῦσα ἐπὶ τοῦ διβανίου.

— Ἐπροστάτευσά τὴν τιμὴν σου, ἀπήντησε μετὰ ἡρεμίας καὶ ὑπερηφάνως ὁ Ἐλχανάν.

— Καλῶς ἐπράξας, ἦρω μου, φίλτατέ μου, εἶπεν ἡ Λέα· ἀλλὰ τί θὰ γείνωμεν τώρα; Ἄν σ' εὐρωσιν ἐδῶ θὰ μὰς κατακαύσωσιν,

— Θὰ φύγω, εἶπεν ὁ νέος.

— Ἀλλὰ πῶς καὶ ποῦ;

— Βοήθησόν μοι, μόνον νὰ ἐξέλθω τῆς Κρακοβίας, ἀπήντησεν ὁ Ἐλχανάν, καὶ διὰ τὰ ἐπίλοιπα δὲν μοὶ μέλει.

Ἡ Λέα ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμὴν, ἔπειτα δ' ἐφώναζε τὸν πατέρα της καὶ τὴν γραῖαν ὑπηρετρίαν. Ἐνῷ ὁ Ἰωνᾶς ἐξύρισε τὸν νεανίαν, ἡ ἐρωμένη του τῷ ἔκοψε τὴν κόμην. Ἐπειτα τῷ ἔδωκεν μεταξωτὰ τινὰ περικαλύμματα καὶ παλαιὸν κηφαλόδεσμον, ἐνεδύθη παλαιὸν τι γυναικεῖον ἔνδυμα καὶ μικρὸν ἐξηπλωμένον καφτάνιον, ἔλαβεν εἰς τὸν βραχίονα κλαθὸν μὲ φονευμένους χῆνας ἐν αὐτῷ καὶ ἐξῆλθε διὰ τῆς ὀπισθίας θύρας. Ἦτο καιρὸς. Μόλις εἶχε φιλήσει ἀκόμη μίαν φοράν τὸ ροδόχρουν τῆς Λέας στόμα καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπισθεν του, ἡ περιπολία ἐκτύπη ἤδη ἐπὶ τῆς ἐμπροσθίας θύρας.

Εἰσελθόντες οἱ περιπολοὶ ἠρεύνησαν ὑβρίζοντες καὶ κταράμενοι πάσαν γωνίαν τῆς οἰκίας, ἀλλὰ μάτην. Ὁ Ἐλχανάν, ὡς γραῖα κεκυφώς, ἔφθασε διὰ πληθῆος σκοτεινῶν καὶ ρυπαρῶν ὀδίσκων εἰς τὸν Βιστούλαν,

ἐπέρασε διὰ λέμβου εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην, εὗρεν ἐκεῖ χωρὶκὴν ἀμαξάν, καὶ ἐνοικίασας αὐτὴν ἐφθασε μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν Βαρσοβίαν, ὅπου ἄλλαξεν ἐνδυμα παρὰ τινι φιλικῆ ἰουδαϊκῆ δικογενεῖα καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν κατετάχθη στρατιώτης εἰς τὸν βασιλικὸν στρατόν. Ἦτο τὸ ἔτος 1655, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Ἰωάννης Καζιμίρος ἐνεκα τῶν ἐν τῇ Μικρῇ Ρωσίᾳ ταραχῶν, τοῦ κατὰ τῶν Κοζάκων πολέμου καὶ τῆς ἀσταθοῦς πολιτικῆς του, εἶχε περιέλθει εἰς πόλεμον καὶ πρὸς τὴν Μόσχαν καὶ τοὺς Σουηδοὺς. Οἱ Ῥώσοι ἐνωθέντες μετὰ τῶν Κοζάκων, εἶχον ἤδη κυριεύσει τὴν Σμολένσκην καὶ τὴν Βίλναν καὶ εἶχον προχωρήσει μεσημβρινῶς μέχρι Λεμβέργης.

Τότε παρουσιάσθη ἐν τῇ παλαιστρᾷ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος Γουσταύος καὶ ἀνήλασε διὰ τῆς Πρωσίας εἰς τὴν Μεγάλην Πολωνίαν, γινόμενος προθύμως δεκτὸς ὑπὸ τῶν δυσηρεστῆμενων εὐγενῶν. Ὅτε οἱ Σουηδοὶ ἐπλησίασαν εἰς τὴν Βαρσοβίαν, ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης Καζιμίρος ἐδραπέτευσε εἰς τὴν Σιλεσίαν. Ὁ στρατὸς του ἀντετάσσετο ἀκόμη ἀσθενῶς κατὰ τοῦ πολεμίου ἐν τῇ πρωτεύουσῃ. Ἐκεῖ κατὰ πρῶτον διεκρίθη ὁ Ἐξέχ' Ἐλχανάν.

Σουηδοὶ τις ἀξιωματικὸς προεκάλεσε τὸ σῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ὁ Ἐλχανάν ἀνήκει, νὰ παραδοθῆ. Ἐνῶ δὲ οἱ ὅλως ἀποτεθάρρημένοι Πολωνοὶ ἀξιωματικοὶ συνέβουλευοντο, ὁ Ἐλχανάν ὤρμησε κατὰ τοῦ Σουηδοῦ, κατεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τοῦ ἵππου καὶ τὸν εὐσταν αἰχμάλωτον εἰς τοὺς Πολωνοὺς.

Ὅτε δ' ἐκυριεύθη ἡ Βαρσοβία, καὶ τὰ τελευταῖα Πολωνικὰ στρατεύματα ἠτομόλησαν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Σουηδίας. Ὀλίγοις μόνον πιστοὶ διεξέφυγον τὴν νύκτα εἰς τὴν μονὴν Ζενστοχόβαν, μεταξὺ δὲ τούτων εὕρισκετο καὶ ὁ Ἰουδαῖος τῆς Κρακοβίας Ἐξέχ' Ἐλχανάν.

Ἐνῶ δ' οἱ Σουηδοὶ κατεπλημύρουν τὴν Πολωνίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῆς διέτριβεν ἐν τῇ ξένη, ὁ Αὐγουστίνος Κορδέσκις, ἡγούμενος τῆς μονῆς καὶ ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τῶν Παυλικιανῶν, ὑπερήσπιζε τολμηρῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς μετ' ὀλίγων γενναίων πατριωτῶν τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γλασναγόρας κειμένην καὶ διὰ τὴν θαυματουργὸν τῆς εἰκόνα τῆς τῆς Παναγίας περίφημον μονὴν. Ὅτε δ' εἶχεν ἀποκρουσθῆ ἡ τελευταία αἰματηρὰ ἐφοδος καὶ ὁ Ἐξέχ' Ἐλχανάν, ὅστις εἶχεν ἀγωνισθῆ ὡς λέων, κατὰφυρτος ἐξ αἰματός ἐκάθητο ἐπὶ λίθου καὶ εἶδεν μόνος τὰς πληγὰς του, ὁ εὐγενὴς μοναχὸς ἐπλησίασεν αὐτόν, τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ εἶπεν: Ἄ Ἰουδαῖε, εἶσαι ἀξίος νὰ καλῆσαι Πολωνός, ὁ θεὸς νὰ σ' εὐλογῇ!

Τὸ παράδειγμα τῆς Ζενστοχόβας ἀνεζωπύρησε καθ' ὅλον τὸ κράτος τὸν πατριωτισμὸν, ὡς εἰδὴ ἡ Παναγία εἶχεν ἐκτελέσει νέον καὶ ὑπεράνωτον θαῦμα. Πανταχοῦ οἱ φίλοι τῆς πατρίδος ἔλαβον θάρρος, συνβουλευθήσαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐνεργήσωσιν.

Ὁ Ἐλχανάν ἐτρέχεν ὡς ἀγγελιοφόρος εἰδὼ καὶ κεῖ. Ὀλίγον πρὶν ληξῆ τὸ ἔτος, τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου 1655 πολλοὶ ἐξέχοντες μεγιστάνες συνωμολόγησαν συμμαχίαν ἐναντίον τοῦ Καρόλου Γουσταύου τῆς

Σουηδίας καὶ ἀνεκάλεσαν τὸν νόμιμον βασιλέα Ἰωάννην Καζιμίρον. Οἱ Λανσκοροῦσκαὶ καὶ οἱ Ποτόκαιοὶ ἦσαν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κινήματος. Ὁ Στανίσλαος Λανσκοροῦσκις ἀντήρμηψε τότε τὸν Ἐλχανάν διὰ τὴν ἀνδρείαν του ἀναγορεύσας αὐτὸν ἀξιωματικὸν μετὰ τὴν προσωνομίαν ὁ Κρακοβιανός.

Ὁ βασιλεὺς ἐσπευσε, παρ' ὅλην τὴν χιῶνα καὶ τὸν πάγον, διὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῶν Καρπαθίων εἰς τὴν Γαλικίαν καὶ παρουσιάσθη ἀπροσδοκῆτως εἰς Λεμβέργην, ὅπου τὸν ὑπεδέχθησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ, οἱ δ' εὐγενεῖς ἐτάχθησαν περὶ αὐτόν. Ταχέως συνηθροίσθη ἀξιολογὸν στρατεύμα, τὸ ὁποῖον, ὡς καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸ κράτος του, ὁ Ἰωάννης Καζιμίρος ἀνέθηκεν εἰς τὴν προστασίαν τῆς Παναγίας τῆς Ζενστολόβης.

Μετ' ὀλίγον τὰ πολωνικὰ στρατεύματα ἐσπευσαν νὰ ἐπιστρέψωσι πανταχόθεν ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Ἰωάννου Καζιμίρου καὶ ἐξεστράτευσαν ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τοῦ Λυβομίρσκα καὶ τοῦ Λιτβράνου Ζαρνιέκη κατὰ τῶν Ῥώσων καὶ τῶν Σουηδῶν. Ἐν καταλήλῳ στιγμῇ εὗρε τότε ἡ Πολωνία καὶ πολῦτιμον σύμμαχον, τὴν Δανιμαρκίαν.

Ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ κατὰ τοῦ Καρόλου Γουσταύου, ὁ Κρακοβιανός διεκρίθη πολλάκις καὶ ἰδίως κατὰ τὴν αἰματηρὰν τριήμερον μάχην τῆς Πράγας. Ὁ Ζαρνιέκης κατεδίωκεν ἀδιακόπως τοὺς Σουηδοὺς καὶ τοὺς ἐπατέθη, πολλάκις ἐπιτυχῶς. Ὅτε δὲ τέλος ὁ πόλεμος ἐτελείωσεν, ἐν ἔτει 1660 διὰ τῆς ἐν Ὀλίβα εἰρήνης, ὁ Ἐλχανάν εἶχε γέινει ταγματάρχης.

Ἐν τούτοις, ἐν τῷ μέσῳ τῶν στρατοπέδων καὶ τῶν ποικίλων περιπετειῶν τοῦ πολέμου, ὁ Ἐξέχ' Ἐλχανάν εἶχε μείνει πάντοτε ὁ μετρίοφων, σοφὸς καὶ ἐντροπαλὸς ὁπαδὸς τοῦ Ταλμούθ, οὐδέποτε δ' ἐλησμόνησε τὴν ὠραίαν καὶ ἀγνήν μνηστῆν του. Μετὰ τὸν πόλεμον μετέβη εἰς Βαρσοβίαν. Οἱ εὐγενεῖς περιποιήθησαν αὐτόν καὶ ὁ Κρακοβιανός Ἰουδαῖος παρουσιαζέτο ἀκόμη καὶ ἐκ τῆς Αὐλῆς. Προσεπειοῦντο ὅτι ἠγνώσαν τὸ θρησκευμὰ του καὶ τὴν καταγωγὴν του. Ἡ βασίλισσα μάλιστα ἤρχισε νὰ ἐνδιαφέρηται περὶ αὐτοῦ, καὶ τὸν προσεκάλεσαν ἡμέραν τινὰ πλησίον της.

Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν πλουσίαν, διακεκοσμημένην αἶθουσαν καὶ ἐκλινε τὸ ἕτερον γόνυ ἐνώπιόν της, ἡ βασίλισσα, ἥτις ἦτο νωχελῶς, καὶ μετὰ τινος ἐρωτητροπίας ἐξηπλωμένη ἐπὶ διθανίου, παρετήρησε πρῶτον καλῶς αὐτόν καὶ ἔπειτα τῷ ἐνευσε νὰ σηκωθῆ. Ἄ Ἐλχανάν Κρακοβιανέ, τῷ εἶπεν ὑπομειδιῶσα μελιχίως ἀρέσκεις εἰς τὰς γυναῖκάς μας. Τὸ γινώριζεις ἢ ὄχι;

Ὁ Ἐλχανάν ἠρυθρίασεν.

Ἄ! πόσον ἀθῶο, εἶσαι ὀλίγον ὑπερβολικὰ ἀθῶος ὡς ἤρας πολέμου καὶ βασιλικὸς τῆς Πολωνίας ταγματάρχης. Ἐν τούτοις, οὐδένα λόγον ἔχεις νὰ ἐντρέπῃαι διὰ τοὺς ἐπὶ τῶν γυναικῶν θριάμβους σου. Ἐγὼ αὐτὴ ἡ βασίλισσα σου, σοὶ ἔχάρσα τὴν εὐνοϊάν μου καὶ θέλω νὰ σε ἰδῶ εὐτυχῆ. Ὑποσεχέθητι μὲν ὑπακούσης.

Ἄ μοι εἶνε εὐκολον, γαληνοτάτη, ν' ἀκολουθήσω τὰς διατάγας σας, ἀπήνητησεν ὁ ταγματάρχης.

Ἄ καλῆ, δὲς μοι τὸν λόγον σου.

Ἄ ἔφ' ὅσον αἱ διαταγαί σας, μεγαλειοτάτη, δὲν εἶνε ἐναντίον τῆς συνηθῆσέως μου.

Ἄ πόσον προβλεπτικὸς εἶσαι ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ὅμως δὲν ἦσε τοιοῦτος, προσέθηκεν ἡ βασίλισσα. Ἄ αὐτὴ λοιπὸν εἶνε ἡ θέλησίς μου. Θὰ λάβης γυναῖκα, τὴν ὁποῖαν ἐγὼ σοὶ ἐξέλεξα, Κρακοβιανέ, τὴν πλουσίαν καὶ ὠραίαν δεσποινίδα Ἐλισάβεθ Βερτεσστόβσκη, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ βαπτισθῆς.

Πάλιν ὁ Ἐλχανάν ἠρυθρίασεν, ἀλλὰ τὴν φωνὴν ταύτην πολὺ περισσώτερον.

Ἄ κρίνατε ἡ ἰδία Μεγαλειοτάτη, εἶπε μετὰ μακρὸν διαταγμῶν, ἔχω μνηστῆν κόρην δημοσθῆ μου, χάριν τῆς ὁποίας ἐγενόμην στρατιώτης καὶ ἡ ὁποία ὠραίσθη νὰ με περιμένῃ πιστῆ καὶ με ὑπομονήν. Πρέπει τώρα, ὅτε μοι προσμειδῆ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χάρις τῆς εὐνοίας σας, νὰ προδώσω καὶ νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ἐρωμένην τῆς νεότητός μου.

Ἡ βασίλισσα ἐσυλλογίσθη. Ἄ ἀπὸ πότε δὲν ἤκουσας τίποτε περὶ αὐτῆς; ἠρώτησεν ἐπὶ τέλει.

Ἄ ἀπὸ πενταετίας.

Ἡ βασίλισσα παρετήρησε τὸν Ἐλχανάν ἐκπληκτος καὶ πως οἰκτείρουσα αὐτόν, ἔπειτα ἐμειδίασε λεπτῶς καὶ εἶπε, εἰς τὸν λόγον σου, ὅπως ἐγὼ σοὶ εἶδω τὸν ἰδικόν μου. Θὰ μεταβῆς εὐθὺς μετὰ τὴν τάγμα σου εἰς Κρακοβίαν. Ἄν εὖρης τὴν μνηστῆν σου ἀγαμὸν καὶ πιστὴν, τότε σὰς εὐλογῶ. Ἄν ὅμως ὑπανδρεύθῃ ἄλλον, ἢ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ σου ἠγάπησῃ ἄλλον, τότε ἀνήκει εἰς ἐμέ, Κρακοβιανέ, καὶ θὰ σε βαπτίσω ἐξάπαντος.

— Συμφωνῶ, ἔχετε τὸν λόγον μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἐλχανάν. Ἡ βασίλισσα ἔτεινε αὐτῷ καταδεκτικῶς τὴν χεῖρα, καὶ ἐνῶ ἐκείνος τὴν ἐφίλει, προσμειδία αὐτῷ μετὰ χάριτος καὶ μεγαλείου.

Ἦτο θελλῶδες τις τοῦ Νοεμβρίου ἰσπέρα ὁ ἀνατολικὸς ἀνεμὸς κατεθούρει ἐπὶ τῶν παλαιῶν κληροδοχῶν καὶ πυκνὴ χιῶν κατεκάλυπτε τοὺς ναοὺς, τὰ μέγαρον τῶν εὐγενῶν καὶ τὰς χαμηλὰς τῶν Ἰουδαίων οἰκίας τῆς Κρακοβίας. Ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ πλουσίου ἐμπόρου Ἰωνᾶ ἐκτύπησαν δυνατὰ, οὗτος δὲ ἤνοιξεν αὐτὴν καὶ μετ' ὀλίγον εἰσῆγαγεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς θυγατρὸς του, δύο πολυτελῶς ἐνδεδωμένους Ἰουδαίους. Ἡ Λέα ἔκτοτε εἶχεν ἀναπτυχθῆ εἰς τελείαν γυναῖκα. Ὀλίγον χλωμὴ καὶ τούτου ἐνεκα συγκινητικώτερα ἐν τῇ κατακτητικῇ τῆς καλλονῆς, ἐκάθητο εἰς τὸ βῆθος παραθύρου κύπτουσα ἐπὶ ἐργολογίῳ, ὅτε δ' ἤκουσε τὰ βήματ' αὐτοῦ εἰσερχομένου, ἔστρεψε τὸ ὠραῖόν της πρόσωπον πρὸς αὐτούς. Ἐκ τῶν ξένων ὁ εἰς ἐστάθη παρὰ τὴν θύραν τοῦ δημοσίου ἐσκιασμένος, ὁ δ' ἄλλος, μετὰ ἡμιπολιὰν κόμην καὶ πώγωνα, ἐπλησίασε μετὰ σεβασμοῦ τὴν Λέαν καὶ: Ἐστάλην ὑπὸ τοῦ ἐν Κιέβῳ πλουσίου Ἀβραάμ, υἱοῦ τοῦ Ναθάν, εἶπε με φιλικῶς σπινθηροβολοῦν βλέμμα, διὰ νὰ ζητήσω τὴν λευκὴν σου χεῖρα, ὠραία καὶ ευνετὴ κόρη τοῦ πλουσίου καὶ δικαίου Ἰωνᾶ, διὰ τὸν υἱόν του Ἐραῆλ, ἐγγόνον τοῦ σοφωτάτου Ναθάν, ραββίνου τῆς Σαδομίρης.

— Μεγάλῃ τιμῇ, ἀπήνητησεν ἀνορθωθείσα ἡ Λέα

μετὰ μετριοφροσύνης καὶ ἐντροπαλῆ, ἀλλ' εὐχαριστῶ δι' αὐτὴν, δὲν δύναμαι νὰ γείνω γυνὴ οὐδενὸς ἀνδρός, εὐδὲ τοῦ ἐπιτιμοτάτου καὶ ἀξιολογωτάτου.

— Καὶ διὰ τί ὄχι; ἠρώτησεν ὑπογελῶν ὁ ξένος.

— Διότι εἶμαι μνηστῆ τοῦ Ἐξέχ' Ἐλχανάν ἀπήνητησεν ἡ Λέα, ὅστις χάριν ἐμοῦ ἐφόνευσεν ἄθλιόν τινα, καὶ τούτου ἐνεκα ἠναγκάσθη νὰ δραπετευθῆ εἰς τοῦτον θὰ μείνω πιστῆ μέχρι τάφου καὶ, ἂν θέλῃ ὁ θεὸς, καὶ πέραν τοῦ τάφου, διότι εἰς ἐκεῖνον ἀνήκει ἡ καρδιά μου καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀγαπήσω ἄλλον.

Τότε πλέον ὁ ἀνὴρ, ὅστις, περιτετυλιγμένος με σκοτεινὸν μανδύαν, ἴστατο παρὰ τὴν θύραν ἐσκιασμένος δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῆ. Ἐρριψε τὸν μανδύαν καὶ ἔπεσε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Λέας.

— Ὁ Ἐλχανάν ὁ ἀγαπημένος μου! ἐφώναξεν αὐτὴ καὶ περίσφιγξε τὸν νομιζόμενον ἀποκλιότα περιπαθῶς ἐπὶ τοῦ στήθους της. Ὁ μετὰ τοῦ Ἐλχανάν ἔλθων γέρον, ὁ ἐκ Ταρνόβου θεῖος τοῦ Ἐλισάβας, καὶ ὁ ἐξ εὐτυχίας καὶ χάριτος ἀστράπτων Ἰωνᾶς, ἐγκατέλειπον ἡμέρα τὸ δωμάτιον. Ἐσθάνατο ὅτι ἐκεῖ ἦσαν περιττοὶ καὶ ἐνῶ οὗτοι κάτω ἐν τῷ ἐμπορικῷ, ἐκένουν μεταξύ ὁμιλοῦντες, φιάλην ἀρχαίου λευκοῦ οἴνου τῆς Τοκασίας, οἱ πιστοὶ ἔρασταί, περιπαθῶς ἐνηγκαλισμένοι, ἐκάθητο ἐπάνω παρὰ τὸ παραθύρον καὶ ἤρχισαν ἐγκαρδιοὶ ἐρωταποκρίσεις καὶ διηγήσεις ἀτελείωτοι. Τὴν ἀκόλουθον ἡ Καζιμιέρτζη ἦτο καταστόλιστος μετὰ τῆς πρῆτης καὶ πρῆτης. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἠκούσθησαν ἀσπυγγες. Ὁ Ἐξέχ' Ἐλχανάν ὁ Κρακοβιανός εἰσῆρχετο ἐφιππος καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ τάγματος του εἰς τὴν σκοτεινὴν ἰουδαϊκὴν συνοικίαν. Χιλιάδες περιέργων ἐπλήρουν τὰς ὁδοὺς, τὰς θύρας καὶ τὰ παραθύρα, πάντες ἐζητωκράυαζον τὸν νικητὴν καὶ ἔρραϊνον αὐτόν με ἀνθη. Οἱ ραββίνοι ἐχαιρέτισαν αὐτόν με τοὺς νόμους ἀνά χεῖρας διὰ πρᾶσφωρήσεως κολακευτικωτάτης. Ὅτε δ' ἐπλησίασεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πλουσίου Ἰωνᾶ, ἡ Λέα ἀστράπτουσα ἐκ καλλονῆς, καὶ χάρις ἐρριψε πρὸς αὐτόν ἐκ τοῦ μικροῦ ἐξώστου μεγαλόν, λαμπρὸν στέφανον, τὸν ὁποῖον εἶδεθῆ ἐπὶ τοῦ ξίφους του καὶ περιέβαλε δι' αὐτοῦ τὸν λαϊμόν τοῦ ἵππου του.

Ὁ διάσημος μυθιοστοριογράφος Φεγιέ εἶχε προσληθῆ ὑπὸ τινος κυρίας εἰς γεῦμα, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐκπλήρησῃ ἐναρέτως τοὺς συνδαιτυμόνας διὰ τῶν ἐπυρολογιῶν του.

Πλησίον του εἶχε τοποθετηθῆ εἰς συνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ.

Ὁ Φεγιέ ἐννοήσας διατὶ προσκλήθη, ἐνόμισε καλὸν τῇ ἰσπέρα ἐκεῖνη νὰ κλείσῃ ἐρμητικῶς τὰ χεῖλη του.

Ἡ ὠραία εἰκοθέσποιτα στενοχωρηθεῖσα τὸν πλησίασε καὶ τοῦ λέγει κρυφά.

— Μὰ πότε δ' ἀρχίσης, σκληρῆ, νὰ εὐφρολογῆς; Καὶ ὁ Φεγιέ:

— Ὅταν προηγουμένως ἀρχίσῃ ὁ γείτονάς μου τὰ κεραιόελα.

Ο ΚΑΤΗΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ

ΣΧΙΜΩΝ ΤΟΥ 1386-1387

A.

Ἀπάνω σ' ἕνα περιγιάλι,
σὲ ὕψος, ποῦ οἱ ἀστεὶ
φερουγὴ ἀπλόωνε μεγάλα
ἀρχαῖο φρούριο πατεῖ

Κρέμεται νέος ναυτῆς
τὰ μάτια του μαγεύουν,
ἡ ὠμορφιά κ' ὁ πόνος
στὴν ὄψι του καλεῖται.

« Ἴβιν' τ' ὄνειρό σου θεῖκό σημάδι.
Σὺν ἐγεννήθηκες στὴν οἰκουμένη,
ἡ μοῖρα γέλασεν ἢ πεκραμένη
τοῦ ναυτῆ π' ὠνειρεύθης χθές τὸ θράδυ.

Στὰ πόδια του, σ' ἀκροθαλάσσι,
στοὺς βράχους πούχουν κυλισθῆ
βαρετὰ ἀπὸ τῆς γῆς τὴν πλάσι
ἀνοίγει σπῆλαιο βαθύ.

Μέσ' στοὺς ἀφρούς χωμένο
τὸ πλοῖό του περνάει,
καὶ ὄρη πεινασμένο
στὴν πόχνη τριγυρνάει.

Δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσῃ· καμμιὰ ἔμερα
γιὰ ἕνα ναυτικὸ καταραμένο
πού χίλια χρόν' α τριγυρνᾷ στὴ σφαῖρα
σὰν ἕνα φύλλο ἀνεμοπαρμένο ;

Πρὸ ἄνοιγμά του λαμπωμένη
ἡ γραῖα μάγισσα ζεσταίνει
στου ἡλίου τὴ γλυκεῖα ματιά
τὰ μευρὰ τῆς τὰ γερατειά.

Ἀπ' τὰ μικρὰ μου χρόνια
μ' ἀγάπη τὸν θαρῶσα,
κ' ἔμπρός του πολλαῖς ὥραις
τὸν κόσμο λησμονοῦσα.

Γυναῖκα εἶχε τρισαγαπημένη,
μὰ εἶχε κι' ἀδικη, σκληρὴ μητέρα,
πού ἀπὸ ζήλεια πάντα θυμωμένη
τὴν ἐδασάνιζε νύκτα καὶ μέρα.

Κόρη ποῦ λάμπει μέσ' στὰ κάλλι,
ξαυθὴ σὰν ἥλιος ξεπροβάλλει
ἀπὸ τὸ κάστρο τὸ ψηλὸ
καὶ καταβγαίνει στὸ γιάλι.

Καὶ ὅταν βράδυ βράδυ
ὁ ἥλιος τὸν φιλοῦσα,
θαρροῦσα πῶς τὰ χεῖλη
σιγὰ σιγὰ κινούσα,

Καὶ μιὰ φορὰ ἡ στρίγγλα τὴν ἀρπάζει,
μὲ τ' ἀγρίονυχά τῆς σὲ κομμάτια
τὴ βελουδένια ὄψι τῆς σπαράζει.
Ἄγνωριστη, μὲ δακρυσμένα μῦτια

Ἀχνὸ τὸ μάτι τὸ γλυκὸ
μακρυνὰ τὴ θάλασσα ἄγαντεύει,
καὶ στέγγαμα ἐγκαρδιακὸ
τὸ εὐχθὸς τ' ἀπαλὸ σαλεύει

Καὶ μέσ' τὸ φῶς ἐκείνο
καὶ μέσ' στὴν ἠσυχία
κρυφὴ καὶ μαγευμένη
πετοῦσε ἀρμονία.

Στὸν ἄνερα τῆς πικρὰ παραπονιέται.
Σὺν ἄγριο θεοῖ ἀυτὸς πετιέται,
τὴ μάνα του ἀρπάζει, μὰ μουδιάζει,
τὰ γόνάτ' α τῆς πέφτει κι' ἀγκαλιάζει.

Κατέβαινε μ' ἀργὸ τὸ βῆμα
καὶ πᾶει κάτω στὴν πηγή,
καὶ μουρμουρίζει καὶ γοργῆ
τρέχει νὰ μίλῃ μὲ τὸ κύμα.

Ἐσπυγα μὲ τρομάρα,
μ' ἀγάπη μέσ' στὰ στήθη·
φωτίζουσα πᾶς νὰ ἦνε
κανεὶς δὲ μ' ἀπεκρίθη.

Τὸν σπρώχνει ἡ γοργὰ μ' ἀφρούς στὸ στόμα
καὶ μὲ θυμὸ τριμουλιασμά στὸ σῶμα
ψηλὰ σηκώνει χέρια ζαρωμένα
καὶ καταριέται τὸ παιδί ποῦ ἔγεννα.

Στέκει κι' ἀκούει ἡσυχία !
θλίπει κανεὶς δὲν τὴ θαρεῖ,
καὶ μὲ ἀνυπομονησιὰ
πᾶει τὴν μάγισσα νὰ βρῆ.

Ἐγθὴς μόλις ἐκλίναν
βαρετὰ τὰ βλέφαρά μου,
ὁ γαυτῆς τῆς εἰκόνας
κατέθηκ' ἔμπροστά μου.

Σὲ ἀφρισμένη θάλασσα νὰ τρέχῃ,
νὰ τρώγῃ τὴν καρδιά του ἢ κατάρρα,
νὰ τρέμῃ ἀπὸ κόπο καὶ τρομάρα,
καὶ ἀνάπαυσι ποτέ του νὰ μὴν ἔχῃ.

« Ὡσα καλή !, — « Καλῶς το
τ' ὄρατό μου φεγγάρι !
σὲ ποιὰ καλὴ μου μοῖρα
χρωστῶ αὐτὴ τὴ χάρι !, »

Μὲ πᾶνει ἀπ' τὸ χέρι,
σ' τὰ μάτια μὲ κυττάζει,
λαλεῖ καὶ ἡ φωνὴ του
φωνὴ ἀγγέλου μοιάζει :

Καὶ ἐπειδὴ ἐσήκωσε τὸ χέρι
γιὰ χάρι γυναικὸς νὰ τὴν κτυπήσῃ,
ποτέ στὸν κόσμο νὰ μὴν εὕρῃ ταῖρα,
ποτέ του πίστι νὰ μὴν ἀπαντήσῃ.

« — Ἀκουσε ! ἂν ποτέ μου
σὲ ἔγω ἐλάησαι,
ἂν ἔγω ἔνε δάκρυ
στὴ συμφορά σου χύσαι,

« Σὺ κλαῖς, καὶ ὁ γονεῖός σου
χρῶνιμος προφθαίνει.
Κλάψε γι' αὐτοὺς ποῦ εἶνε
στὴ γῆ δυστυχισμένοι !, »

Εἶπε· μὰ ἡ καρδιά σὰν νὰ πονῆ
τὸ γιό τῆς ποῦ τρεμε στὴ γῆ πεσμένος,
σὰν ἀπ' ἀστροπελέκι κτυπημένος
τοῦ δίδει μιὰ ἐλπίδα μακρυνή.

Ἄ, τι θ' ἀκούσῃς τώρα
θέψε το στὴν καρδιά σου,
κ' ἐγὼ θεὰ στολίσω
τὴν ἔρημη σπηλιὰ σου

Ἐλάλησε καὶ δάκρυα
τὰ μάτια του σταλάζουν,
στὸ φόρεμά μου πέφτουν
καὶ φλόγες μὲ ἀρπάζουν.

Ἄφου ἀμέτρητος καιρὸς περάσῃ,
καὶ μιὰ ψυχὴ ἀγνή τὸν ἀγαπήσῃ,
τῆς κατάρρα ἢ δύναι νὰ σβῆσῃ,
καὶ στὴν ἀγκάλη τῆς νὰ ἡσυχάσῃ.

Ἐβρας πῶς ὁ πατέρας
εἶνε καιρὸς ποῦ λείπει,
κ' ἡ ἔμερας μας κ' ἡ νύκτες
περνοῦν μὲ καρδιοκτύπι.

Ἐξύπνησα. Ἀκόμη
ἀκούω τὴ φωνή του,
καὶ ζωντανὴ νομίζω
πῶς βλέπω μὴ μορφή του.

Καὶ ἀπὸ τότε ὁ φτωχὸς γυρνᾷ
σὲ πόχνη, τρικυμίας καὶ σὲ χιόνια,
σωριάζονται τ' ἀραχνιασμένα χρόνια,
μὰ χάρος δὲν τὸν πέρνει, δὲν γερνάει.

Ἐπέρας' ὁ Γενάρης,
ἢ ἔνοητες μυρίζεις,
πᾶν κ' ἔρχονται τὰ πλοῖα,
ἐκείνες δὲν γυρίζεις.

Τρέμω γιὰ τὸ γονεῖό μου,
τὸν ἀγνωστὸ λυποῦμαι
καὶ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ μου
τρομάζω καὶ φοβοῦμαι.

Τὸ μαῦρό του τρικάρτο στοιχειώνει,
οὔτε σκονί, οὔτε σκιδί λυώνει,
στὸ κύμα τὸ κουράρι του φουκιάζει,
σὰν βράχος, ποῦ ἡ θάλασσα σκεπάζει.

Τὸ κύμα ὀλημέρα
ἢ μάνα μου κυττάζει,
κ' ἔμπρός εἰς ταῖς εἰκόνας
τῆ νύκτ' ἀναστενάζεις.

Σὺ ποῦ τὰ ὄνειρά μας
τὰ νυκτογεννημένα
νὰ ἐξηγῆς γνωρίζεις,
σὺ φώτισε κ' ἐμένα, »

Σὺ, κόρη μου, μὲ τὸ μικρὸ σὰν χέρι
χιλιόχρονθ' ἂν σπᾶσῃ ἀλυσίδα,
καὶ τὸ συνειρασμένο του ἄστει
θὰ φέγῃ πάλι μὲ χαρὰ κ' ἐλπίδα.

Ἐτῆς ζωγραφιστῆς ποῦ τόσαις
τὸ σπίτι μας στελλίζουν —
θάλασσας, ἔβαινε χώραις,
κεράβια π' ἀρμενίζουν —

Ἡ μάγισσα τὰ φρούδια τῆς συ κεί,
στὸν οὐρανὸ τὸ μάτι τῆς βυθίζει,
καὶ εἰς τὰ βῆθη του σὰν νὰ διαβάξῃ,
ἐργὰ αὐτὰ τὰ λόγια ζεστομίζει.

Χαρὰ σ' ἐκαῖον ποῦ στὸν κόσμο φθάνει,
καρδιὰ δυστυχισμένη νὰ δροσισῇ·
μόνον αὐτὸς εἶν' ἄγιος νὰ ζήσῃ,
καὶ νὰ φορῆσῃ τ' ἄγιου τὸ στεφάνι.

Κόρη τοῦ Βάσσου, σὺρε ! σὲ προσμένει
ὀγλήγορα στιγμὴ εὐτυχισμένη,
ὁ τρισαγαπημένος σου πατέρας
θὰ φάσῃ μὲ τὸ ἄστρο τῆς ἡμέρας !, »

τὸν εἶδα τὸ φρικτὸ παραθεκῆ,
τὸ πλοῖό του τὸ εἶδα ν' ἀρμενίζῃ,
σὺν τὸ δαιμονισμένῳ νὰ σφυρίζῃ,
κι' ἀστροπελέκια γύρω του νὰ σπείρῃ.

Ἄχρισεν ἡ νεκρὰ Μαρία
κ' ἐντὸς τῆς ἔδωκετο ἡ καρδιά
ὡς κάλαμος εἰς πνεῦμ' ἀνέμου φρίσσει,
καὶ ἐρυγεν ἐν ζάλῃ καὶ συγχύσει.

B.

« Ἐνὰ κεράδι ἔρχεται ! τοῦ Βάσσου τὸ
| κεράδι !, »
ἀπὸ τὸν πύργο φώναζαν ἀπάνω οἱ σκοποί.
« Ὄλος ὁ κόσμος τ' ἀκούσας καὶ τὴ δουλειά
| του παῖτι,
καὶ τρέχει κάτω στὸ γιάλι καθὼς τὴν
| ἀπτραπή.

Χωρὶς αὐτὸν θὰ ἤμουνε σφαγμένος,
ἔ τῆς Μπαρμπάριας τὰ μέρη πούλημένος.
Ἄρμενίζα κατὰ τὴ Μάλτα Ἴσα,
γαλήνη, σιγαλιά, σκοτάδι πίσσα

Μία στιγμὴ ἄρκει ν' ἀναστατάσῃ
τὸ πνεῦμα τὸ ἡσύχως ὀνερωτῶν·
μιὰ στιγμὴ ἄρκει νὰ φανερώσῃ
τὸ σθένος τῶν πεθῶν μας τὸ ὑπνωτῶν.

Τρικάρτο στὰ κύματα περήφανα κυλάει,
σηκνέται σιγὰ σιγὰ, γέρνει γλυκὰ στὸ πλάι,
πότε ἀσπρίζει τὸ πανί, καὶ πότε σκοτεινιάζει
καὶ ὁ ἀφρὸς τὴν πλώρη του τὴν πλουμιστὴ
| σκεπάζει.

Μὰ ἕνας βρουχισμός μᾶς κυνηγαί,
σὰν ἔταν ἔ τὸ γιάλι τὸ κύμα σπάει.
Ἐκυτῆχκαμε μὲ ἀπορία.
δὲν εἶχαμε κοντὰ στερεὰ καμιά.

Ὡς ἀντικείμενα εἰς φῶς σελήνης,
ὡς ἀνθρᾶ, τερπνὴ σκηνογραφία,
ἔφ' ἔς ἀπλῶναι ἔτι ἡ πρῶτα
τὴν πτέρυγα ὀμιχλῆς ἀραχνίνης,

Προεβίνει ἀνυπόμονο νὰ φάσῃ στὸ ἰμάτι,
σὺν τὸν καλὸ πολεμιστὴ ποῦ ἀπ' τὴ μάχη
| φθάνει·

Ἄνατριχίλα μ' ἀρπάζει τὸ σῶμα,
καὶ ἔ τὴν καρδ' ἄ μου ἐνοίωσα μαχαίρῃ,
γιατὶ ἔ τοῦ δράκου πέσαμε τὸ στόμα,
τῶν φοδερῶν κορσάβων τὰ λημέρια.

Ὅμοιος πόλων καὶ ὄνειρων πλήθος
ἐπλήθρουν ἐν συγχύσει ἐρασιμῆ
καὶ ἐν μαγευτικῇ ἀορισιῇ
τὸ ἀπειρόκακον τῆς κόρης στήθος.

Ἄποκαράδι, καὶ στερεὰ ὁ κόσμος ἀλαλάζει,
ἢ ἀλυσίδες τρίζουσι, ἢ ἄγκυρα βουλιάζει.

Μόλις ἐφώναξα « Ἐ-...-στῆτε !, »
καὶ ἕνας μαῦρος ἴσκιος πλησιάζει,
κι' ἐκείτα κραυγὴ : « Σκωλιὰ σταθῆτε !, »
καὶ πέφτουνε τὰ βόλια σὰν χαλάζι.

Ἄλλ' ἡ ὀμιχλὴ ἀφῆνης ἠραιώθη,
χρῶμα καὶ φῶς παντοῦ ἐξοδηλώθη
καὶ λάμπει φωτεινὸν ἐνώπιόν τῆς
τὸ μαντευόμενον ἰδανικὸν τῆς.

Γέρος ποῦ ἦταν μιὰ φορὰ τῆς θάλασσας
| ξεφτέρια
καὶ ζωηρὰ γαυτοπαῖδα τὸ Βάσσο τριγυρνοῦνε,
καὶ μὲ μεγάλη προσοχὴ μὲ σταυρωμένα χέρια
τοῦ μακρυνοῦ του ταξιδιῶ τοῦ θαύματα
| ἀκούει.

Εἴμασθε ἄγιοι ἡμεῖς, αὐτοὶ κοπάδι,
ἀλλ' εἴμασθε καὶ ἀπορασιμῶνοι
νὰ καταβῶμε ἄλοι μας ἔ τὸ Ἄδῃ,
μὲ τὴ ζωὴ μας ἀκριβὰ δοσμένη.

Εἰς τὴν ευφρόδιστον αὐτῆς καρδίαν
καὶ εἰς τὴν παιδικὴν τῆς φαντασίαν
ἐνετυπώθη ὁ φυγὰς ὁ ἔξενος
μαγείας αἴγλην περιθεδλημένος.

Κάθετα δῶ ἡ κόρη τοῦ ἡ ὠμορφῆ Μαρία
καὶ στὸν καλὸ πατέρα τῆς τὸ μάτι τῆς
| στήθων·
μ' ἀπάνω εἰς τὸ μέτωπον ποῦ λάμπ' ἢ
| εὐτυχία
κάποτε λύπη μυστικὴ γοργὰ φτεροξυπλῶνει.

Δυὸ τρεῖς φοραὶς ἀπλόωνε τὰ κεντάρια
καὶ ἔ τὰ πλευρὰ τοῦ πλοῖου σκαρφαλόωνε,
δυὸ τρεῖς φοραὶς οἱ ναῦται σὰν λιοντάρια,
κάτω ἔ τὰ κύματα τοὺς χαντακόνου.

Αὐτὸς σωτήρ τοῦ προσφιλοῦς πατρὸς τῆς !
ἢ ὑπαρξίς αὐ' ἢ ἡ κολασμένη
ἐξάγιστον καὶ λυτρωτὴν προσμένει
ἐκ τοῦ ἀγνοῦ πυρὸς τοῦ ἔροτός τῆς . . .

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Σάφην βολὴ ἀκούσθηκε ἔ τὴν κτίσι,
καὶ τὰ στεγὰδια γύρω ἀντηχοῦνε·
ἤλθε, θαρρεῖ, ἢ τελευτάει κρίσι,
κ' οἱ ἄγγελοι τῆς σάλπιγγος βαροῦνε.

Μελαγχολᾷ ἡ κόρη μὲ θωπέας
ἢ μητῆρ τῆς συχνὰ τὴν ἐξατάζει
περὶ τῆς ἡλιγῆς τῆς αἰριδιᾶς.
Ἐκείνη σιωπᾶνε καὶ στενάζει.

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Ἄγριο φῶς τὰ πέλαγα φωτίζει,
καὶ γλήγορο ἔ τὰ κύματα γλυστράει,
ἀνεμοστρίφουλο μὲ μιὰ ξεσπάει,
καὶ κλαίει ἔ τὰ κατάρτια καὶ σφυρίζει.

« Μονάκριπὴ μου κόρη ! σὰν ποιὰ λύπη
τὸ εὐμορρὸ σου πρόσωπο μαραινεῖ ;
σὰν εἰ κρυφὸ σὲ τρώει καρδιοκτύπι,
καὶ στέκουσι οἱ γονεῖς σου λυπημένοι ;

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Παγώσαμε ! σὺν ἄγγελος θανάτου,
μὲ τὴ ρουφιὰ του ξεσπαθωμένη,
πλοῖο κοντὰ μας ξυριστὰ διαβαίνει
μὲ χίλιαις μύριας φλόγες ἔ τὰ χιονιά του.

Γιὰ σένα ὁ πατέρας σου, γιὰ σένα
πέρνω τὰ κύματα, γυρᾷ στὰ ξένα.
Σὲ κίνδυνο κανένα δὲν τρομάζει,
μὰ ἕνα ἄχ δικὸ σου τὸνὲ σράζει.

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Σὺν ἀστραπὴ ἐπέσασε κι' ἐγάθη !
γαλήνη καὶ σκοτάδι βασιλεύει,
ψυχὴ ἄπ' τοὺς κορσάρους δὲν σαλεύει,
τοὺς βούλιαξε ἔ τῆς θάλασσας τὰ βάθη.

Τί ἔχεις ; ἀγαπᾷς ; γιατί τὸ κρῦβεις,
καὶ θλίβεις τὴν καρδιά σου καὶ μᾶς θλίβεις ;
γιατὶ σιωπᾶνε τὸ γλυκὸ σου στόμα ;
πόνος ἀμίλητος τρώει τὸ σῶμα.

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Σὺν ἀστραπὴ ἐπέσασε ἔμπροστά μου,
μὰ φωτεινὴ σὺν ἀστραπῇ θὰ μένη
ἢ ὄψι τοῦ πλοῖ' ἔρχου χραγαμένη
βαθεῖα ἐνδῶ κα, μέσ' ἔ τὴν καρδιά μου.

Σὺ εἶσαι τῶν γονῶν σου τὸ καμάρι
εἶνε ἡ ὠμορρα σου καὶ ἡ χάρι
στὰ θεοκἀνησα ἐξακουσμένη,
καὶ ὄλ' ἢ λιβετιὰ γιὰ σὲ πεθαίνει !, »

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Τὸν εἶδα μέσ' ἔ τὴν ἀνεμοζάλη,
ψηλὰ κρυστοῦσε τῶμορρο γερᾶλι,
κ' ἐσκῶριζε ἀγέρα ἄνω κάτω
τὰ μαῦρα σὰν τὸν κόρακα μαλλιά του.

Τὸ μυστικὸν τῆς ὁ νεῖνις κρύπτει.
Παρήλθεν ὁ χειμὼν ἀπὸ τὰ ὄρη
οἱ ἔξουροι περῶσι μυροφόροι
καὶ ἀνθρᾶ ἢ φύσις ἀνακύπτει

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Κατὰχλωμος, μὲ σταυρωμένα χέρια
μὲ τὸ ψηλὸ, περήφανα κορμί του,
τὰ μάτια του, συνειρασμέν' ἀστέρια,
χμῶλε καὶ πίκρα ἢ μορρῆ του.

Τῆς κόρης πλὴν τὸ πάθος κορυφούται,
περὶ αὐτὴν ἀπλοῦται ἐρμητῆ,
ἢ ὄρασις τῆς πᾶσα κ' ἡ καρδιά
κατόπιν ὀπατίας προσηλούται.

Ἔτσι καθρέφτῃ καθαροῦ τὸ κρυστάλλο
| παχνίζει,
στὴν ἄχνη τῆς ἀνακνοῆς, ποῦ ὀδύνει εὐθὺς
| πάλι.

Μ' ἐκύτταε καὶ ἡ ματιά τοῦ ἐκείνη
μεῦ σάλεψε ἀλλόκοτα τὰ στήθεα.
Ὅτι κι' ἂν ἦνε φάνωσμα, ἀλήθεια,
αἰώνια τοῦ χρωστῶ εὐγνωμοσύνη, »

Ἄπο τὰ ὕψηλὰ παράθυρά τῆς
πλανᾷ τὸν ὀφθαλμὸν μετὰ δακρῶν
ἐπὶ τῆς ἀπεραντοῦ, ὕψους πλάτης
ἀναζητοῦσα τὸ μυῖωδες πλεῖον.

(ἀκολουθεῖ)

(Συνέχεια)

— "Οχι, αδύνατον... Στείλατε μόνον τα χρήματα εις την μητέρα μου, σ'ας ίκετεω!... Τον καθήκοντα δσον ηδυνήθη, ειπών αυτώ, ότι θα τα λάβη βεβαίως και ε,τι θαδυνθώ να προσέσω και εγώ εις αυτά... — Ω! ευχαριστώ, κύριε αξιωματικέ!... Τι είμπορώ να κάμω δια σ'ας; — Ατυχή μου Σερέδα, καλέ τί σκέπτεσαι;... Και αυτός επαναλαμβάνει δια της ασθενοῦς φωνῆς του: — Είπέτε, κύριε αξιωματικέ, τί είμπορώ να κάμω δια σ'ας.

Ο Θεός οὐδε διατί το είπαν, αλλά τρελλή και γελοία ιδέα, ἤτις τῇ στιγμή ἐκείνῃ μοι ἐφάνη ἐν τούτοις σπουδαιότατῃ, διήλθε τοῦ νοῦ μου. — Ἡ βοήθῃ, είπον πρὸς τὸν Σερέδαν, μ'ας προσέειπαν εἰς ἀμφοτέρους, ότι θα ἀποθάνωμεν τὴν 14 Μαΐου... Λοιπὸν! ἂν ἀποθάνῃ πρὸ ἐμοῦ, ἔλθε νὰ μοι ἀγγείλῃς τότε θα ἔλθῃ ἡ σειρά μου... Θέλεις; — Πολύ καλά, κύριε αξιωματικέ, θα τὸ κάμω ευχαριστῶς. Εἶτα πείσας τὸ στήθος του δια της ισχυρῆς χειρὸς του... — Δόσατέ μοι νὰ πῶ ἀκόμη! καίεῖ ἡ καρδιά μου... "Επιεν ἀπληγτως και ἐπανειλημμένως, μέλις δὲ ἀκούομενος είπε: — Καλὰ εἶμαι τώρα... εὐλογησάτέ με!...

Εποίησα ἐπὶ της κεφαλῆς του τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, παρακαλῶν τὸν Παντοδύναμον νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἀμαρτήματα της πρὸς Αὐτὸν επιστρεφούσης ψυχῆς ἐκείνης. Ο εὐσεβάρς μου ἐπανῆλθε μόνος, ἄςε μὴ εὐρων οὐδένα. Ἐνεπιστεύθη αὐτῷ τὸν Ναοὺμ και ἀνεχώρησα δρεμαῖος. "Όταν ἤμεις μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐπανῆλθεν μετὰ τεσσάρων στρατιωτῶν, ἦτο πολλὸ ἀργά... — Ἐξεψόχησε, κύριε αξιωματικέ. Μέλις πέντε λεπτά ἔχει.

Ἐκύτταξα τὸν Σερέδαν τὰ ἡμικραυμένα χεῖλη του ἀπέπνευσαν τὴν ἐσχάτην πνοήν του, οἱ δὲ ὑελοῦδες ὀφθαλμοὶ του, ἀνοιχτοὶ καθ' ὀλοκληρίαν, ἐφάνιντο παρατηρούντες τὴν εελήνην εἰς τὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ, θα ἔλεγέ τις δὲ, ότι παρηκολούθουν τὰ ἔγνη της ἀποστάσης ψυχῆς... Μετὰ βραχείαν παράκλησιν, οἱ φορεῖς ἀπεμακρύνθησαν, ἐγὼ δὲ παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ εὐσεβάρς μου, διηυδύθη πρὸς τὸ ἀρχηγίον, ὅπερ τὰ φῶτα τῶν ἀγραυλιῶν μοι εἰδείκνυον μακρόθεν.

Ἐννοεῖται, ότι ἐπεμψα δσον ἡδυνήθη καλύτερον τὰ χρήματα πρὸς τὴν μητέρα τοῦ Ναοῦμ. Ταῦτα συνέβησαν πρὸ δεκαετίας και ἡ προφητεία της βοήθῃς, τὸσον ἀληθῶς ἐκαληθεύσασα τὴν πρώτην φοράν, δὲν ἐξετελέσθη εἰσὶτι. Εἶμαι ὕγις, εὐθυμος και ἀπεχώρησα της ὑπερσείας. Ἐνυμφεῖσθην κατὰ τὴν κλίσιν της καρδίας μου, ἔχω μικρὰν κόρην και δύναμαι νὰ ὁμολογήσω ότι εἶμαι εὐτυχέστατος. Πᾶσαν 14 Μαΐου ἤμεις, ἀκουστικῶς ἐθουμοῦμαι τὴν βοήθῃν με τὸς προφητικὸς λόγους της: «Πλέκω αἷμα...» Τὴν ἡμέραν ἐκείνην παραγγέλλω μίαν λειτουργίαν ὑπὲρ ἀναπαύσεως της ψυχῆς τοῦ ἀτυχοῦς Ναοῦμ Σερέδα, φρονεθέντος ἐν Ὀστράλεκα, τῷ 1834...

Ἐνταῦθα σκεματῶ τὸ χειρόγραφον τοῦ μακαρίτου λοχαγοῦ Ἰβάν Πρασιώφ, κάτωθεν δὲ της τελευταίας ταύτης σελίδος εὐρίσκειται ἡ σημείωσις ἢ ἀνέγρα: «Τὸ συμβᾶν τοῦτο εἶναι πραγματικόν. Ὁ θάνατος θα τρησῇ ἄρα γε τὸν λόγον του; Ἄν συμβῇ τοῦτο, οἱ κληρονόμοι μου θα εὐρωσιν ἐν τῷ χειρογράφῳ τούτῳ τὴν ἐξηγήσιν τοῦ συμβησομένου»

Τὸ δευτέρον τετράδιον

Και ἔμεις πόσον, εἶναι παράδοξον! Ἀκουστικῶς ἀναμνησκείται τις πάντοτε τῶν λόγων τοῦ Βασιλῆπου: «Πιστεύσθε με, Ὁράτε, ὑπάρχουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν και ἐπὶ της γῆς πλείστα πράγματα, τὰ ὅπετα ἡ φιλοσοφία σου δὲν ὠνεροπολήσῃ.» — Ὁκταήμερον παρήλθεν ἀρ' ἄου ἐμεταφάσασμεν τὸν ἐξαιρετὸν θεῖόν μας, Ἰβάν Ἀφονασίεβιτς, ἀναγνώσας δὲ τὴν πρώτην τὴν ἐγγράφα, ἄτινα τὸ γραφεῖόν του περιείχεν, εὐρον μικρὸν τετράδιον γεγραμμένον δια χειρὸς του, οὗτινος ἡ προσεκτικὴ ἀναγνώσις τῶν ἐκάμε ν' ἀποφασίσω νὰ δηγηθῶ τὰ ἐξῆς:

Πρὸ δεκαήμερου εἶμεθα εὐτυχεῖς ἅπαντες. Οὐδεὶς εἰς ἡμῶν ἐσυλλογίζετο, ότι ἤγγιζεν ὁ θάνατος. Πρὸ δύο ἡμερῶν μετέβην πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ θεῖου μου. Ὅχι ἀκόπως εἶχον τύχει της ἀδείας νὰ καταλύω τὸ σύνταγμα μου ἐπὶ τεσσαρας ἑβδομάδας, καθ' ἃς ἐσκόπευον νὰ διέλθω παρ' αὐτῷ. Εἶχον ὀποσχεθῆ εἰς τὴν ἐξαδέλφῳν μου Σάσαν νὰ εἶμαι εἰς τῶν παρανόμων της καὶ ἀντὶ νὰ παραστῶ εἰς γάμον, τούναντιον παρεστῆν εἰς κηδείαν.

Ὁ μνηστῆρ, φίλοι τινές και γείτονες, πρὸ πάντων δὲ κυρία και νεάνιδες, ἀφίκαντο τὴν 13. Τὴν ἡμέραν διηλθομεν εἰς περιπάτους ἀνά τὸ δάσος και εἰς λεμβοδρομίας ἐπὶ τοῦ πεταμοῦ. Τὴν ἐσπέραν δὲ εἰς παιγνίδια, εἰς μουσουργίαν, εἰς ἄσματα και εἰς λογογραφίους. Ἐν συντόμῳ, ἤμεθα εὐθυμοὶ ὡς δυνάται τις νὰ ἦναι ἐν τῷ μέσῳ πατριαρχικῆς οἰκογενείας, κατὰ τὸ ἔαρ και ἐν τῇ ἐξοχῇ, εἰς κλίμα ὠρατῶν και δσαν συναδρῶντων δια γάμον δύο ἐρωτευμένων μνηστῆρων.

Τὸ μεσονύκτιον ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν τράπεζαν. Τὸ δεῖπνον ἐτελείωσα κατὰ τὴν μίαν ἅπαντες οἱ ἐξωτερικοὶ προσκεκλημένοι ἀνεχώρησαν, ἐκτός τοῦ μνηστῆρος, ὅστις ἔμαλλε νὰ κοιμηθῇ ἐν τῷ δωματίῳ μου, διότι ἡ πόλις ἔκειτο μακρὰν και ἦτο πολλὸ εὐσκόλον νὰ ἐπανέλθῃ.

Όταν ἐμείναμεν μετὰ μου, κατῆλθομεν εἰς τὸ δῶμα, κείμενον ἀνωθεν τοῦ κήπου, οὗτινος αἱ ἐπιμήκεις ἀνθοφόροι βραχίαι δέχον τὰς ἐκρινὰς εὐθείας τῶν. Ἡ νύξ σεληνοφώτιστος οὐσα, ἦτο μεγαλοπρεπῆς, οὐδεὶς δὲ εἶχεν ὄρεξιν νὰ κοιμηθῇ.

Ὁ Ἰβάν Ἀφονασίεβιτς ἐκάπνιζε τὴν πῖπαν του. Ὁ εὐνοούμενος κύων του Ταμερλάνος ἤγειρεν ἀφῆνης τὴν κεφαλὴν, ἔτεινε τὸ οὖς, ἀνέπνευσε και ὤρμησε πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὑλακτῶν.

— Τί εἶναι; Πῶς εἶναι; εἶπεν ὁ θεῖος ἐγερθεὶς εἰς ἀπίνης και παρατηρῶν ἀσκαρδαμικτῶς πρὸς τὰ ἐμπρὸς. Κατῆλθε δὲ ταχέως τὴν κλίμακα, προσηγουμένου τοῦ Ταμερλάνου ὑλακτούτος πάντοτε και ὁρμηθέντος ὡσεὶ ἵνα ἐμποδίσῃ παρείσακτόν τινα νὰ εἰσέλθῃ. Ἐν τούτοις οὐδένα εἶδουεν.

Ἠθέλησα ν' ἀκολουθῆσω τὸν θεῖον, ἀλλὰ με δίαταξε νὰ μένω. Ἐν τούτοις, πάντοτε ἐδέλεπομεν αὐτὸν διήλθε τὸν κήπον, κρατῶν πάντοτε τὴν μακρὰν καπνοσύριγγά του, ἐπλησίαιος πρὸς τὸ μέρος ἐνθα μανιωδῶς ὑλάκτει ὁ κύων του, τῷ ἐπέβαλε σιγῆν, και εἶτα ἔστη ὡς συνομιλῶν πρὸς τινα. Ὅταν ἐπανῆλθεν, ἦτο ὠγρός και σιωπηλός, εἰ ὁ οὐδεὶς τὸν ἠρώτησεν. Ἐκυττάζαμεν ἀλλήλους ἀρωνοὶ, ἀνήσυχοι ὡσεὶ μυστηριωδῆς τῆ και φοβερὸν δὲ συνέβη.

Ὁ θεῖος ἀπέπεμψε τὸν ἐπιστάτην και καθῆσας ἐκτός τοῦ θρονίου του με τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἐπὶ της χειρὸς του δέειμνε βεβουισμένῳ εἰς σκέψιν, ἢν οὐδεὶς, οὐδ' αὐτῇ ἡ θεῖα, ἐδῆμησε νὰ ταράξῃ. Εἶτα ἐγείρας τὴν κεφαλὴν ἠρώτησε δια γαλήνιου φωνῆς:

- Εὐρισκέμεθα εἰς τὰς 14 σημερον;
- Εἰς τὰς 13, ἀπεκρίθη ἐγὼ.
- Ὅχι, φίλε μου, κακῶς λογαριάζεις. Δὲν εὐρισκέμεθα πλέον εἰς τὰς 13, διότι εἶναι δύο ὥραι της πρώιας.
- Λοιπὸν εἰς τὰς 14, εἶπεν ἡ Σάσα.

Ὁ θεῖος εἶπε τὴν συνήθη βλασφημίαν του και εἶτα ἐβουθίσθη αὐθὶς εἰς νέας σκέψεις. Τὴν φορὰν ἤμεις ταύτην εἶχεν ἐντελῶς συνέλθει: Ἐθεώρει ἐμπροσθεν αὐτοῦ, κρούων δια τῶν δακτύλων του ἐπὶ τοῦ βραχιόνος τοῦ θρονίου του, εἶτα δὲ φιθουρίσας: «Ναί, τὴν 14 Μαΐου...» ἐστράφη πρὸς ἡμᾶς.

— Μὴ με μολίσητε τρελλόν, ἀγαπητέ μου, πρὸ πάντων μὴ τρομάζητε δι' ἐ,τι θα εἶς εἶπω.

Ἡ ἀρχὴ αὐτῆ κακῶς προηγγέλλετο. Ἀνήσυχοι συνηθροισθημεν περὶ τοῦ Ἰβάν Ἀφονασίεβιτς.

— Σήμερον, ἐξηκολούθησε, αὐτὴν τὴν 14 Μαΐου ὁ ἀποθάνω...

Κραυγὴ φρίκης και ἀμφιβολίας ἀνταπεκρίθη εἰς ταῦτα.

— Ναί, τέκνα μου, αὐτὸ θα γείνη, εἶναι ἀναποφευκτόν.

Πρέπει νὰ παρασκευασθῆτε δια τὸν θάνατον.

— Ἰβάν Ἀφονασίεβιτς, τί ἔχεις; Ἀλλὰ τί ἔχεις λοιπὸν ἀνέγραξεν ἡ βουλήσῃς θεῖα. Μήπως ἀνετρεῖσθῃς κανὲν κακὸν δυνέρον; Μὴ μ'ας βασανίζης με αὐτὰς τὰς σκληρὰς ἀσειότητας;

— Εἶμαι ὑποβαρατότος φίλτατέ μου, ὡστε δὲν είμπορῶ ν' ἀσειευσθῶ. Σοὶ ἐπαναλαμβάνω, ότι σήμερον θα ἀποθάνω. Πρὸς θεοῦ, σ'ας παρακαλῶ ὄλους, νὰ μὴ δηλητηριάσητε με τὴν λύπην σας τὰς ὀλίγας ὥρας αἰ ὅποιαι μοι ἀπομένουν δια νὰ ζήσω. Ἔσπε δσον τὸ δυνατὸν γαλήνιος και λογικοὶ, βραδύτερον ἔγχετε κερὸν νὰ κλαύσητε.

— Θεῖε, εἶπον και ἐγώ, εὐκόλον εἶναι νὰ λέγης νὰ εἶμεθα γαλήνιοι και λογικοὶ! Ἀλλὰ λέγεις τοιαῦτα πράγματα...

— Τὰ ὅποια σ'ας φοβίζου, αἰ, ότι δὲν τὰ ἔχω καλά εἶδω.

Και δια τοῦ δακτύλου του ἤγγιξε τὸ μέτωπον.

— Ναί, θεῖτέ μου, ἐμάνευσας!

— Ἰβὸν, εἶπεν εἰρωνικῶς κινῶν τὴν κεφαλὴν του, ἀνῆρ ἐγέρων πάντοτε, τσελίνετατῃ αἰφνιδίως! Ὅχι, ὄχι, παιδί μου, ἔγω εὐλογα αἶτια δια νὰ ὁμιλῶ τοιοῦτοτρόπως...

— Καὶ ποῦ εἶναι αὐτὰ; ἠρώτησαν ὁμοθυμαδόν.

— Ἀπλούστειν, εἶδα τὸν Σερέδαν.

— Ἀκόμη καλλίτερα! Περὶ ποίας τετάρτης (1) ὁμιλεῖς; Εὐρισκέμεθα εἰς τὸ σάββατον, χάριτι θεῖα!

— Δὲν πρόκειται περὶ σάββατου. Σ'ας ὁμιλῶ περὶ τοῦ Σερέδα, περὶ τοῦ Ναοῦμ Σερέδα! Ἐνοήσατε ἐπὶ τάλους; Περὶ τοῦ ἱππέως Σερέδα, στρατιώτου τοῦ συντάγματός μου.

— Ἐ! και ἔπειτα;

— Αὐτὸν εἶδα και μετ' αὐτοῦ ὁμιλήσα.

— Ἀλλὰ πῶς; Πῶς; πότε τὸν εἶδες;

— Πρὸ ὀλιγοῦ, εἰς τὸν κήπον.

— Καλέ, θεῖε, ὄλοι ἤμεθα εἶδω και σ'ας ἐδέλοπομεν πάντοτε. Εἰσὸς σοῦ και τοῦ Ταμερλάνου, κανεὶς ἄλλος δὲν ἦτο!

— Σ'ας δὲν είμποροῦσατε νὰ τὸν ἴδῃτε... Ὁ Ταμερλάνος ἤμεις τὸν εἶδε και αὐτὸς μάλιστα εἰκαί αἰτία νὰ ἴσῳ τὸν Σερέδαν...

— Ἀλλ' ἐπὶ τάλους, εἶπεν ἡ θεῖα μου, πῶς ἦτο αὐτὸς ὁ Σερέδας, ἂν ἦθην;

— Ὁ Σερέδας, φίλτατῃ μου, πρὸ τριακοντα ἐτῶν ἀπέθανε.

— Ἀπέθανε! Ἀλλὰ τότε πῶς τὸ φαίλησες; Ἐλα τώρα, ὄλα εἰς τὰ σωστά σου.

— Ἐτήρησέ τὸν λόγον του... Τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου τοῦ μοι ὕπεσχεθῆ νὰ ἔλθῃ νὰ μοι ἀγγείλῃ τὸν ἴδικόν μου, και ἦλθε.

— Τί σ'ας εἶπε, θεῖτέ μου, και πῶς τὸν εἶδατε;

— Φυσικότητα Ὁ Ταμερλάνος ἤρξατο νὰ ὑλακτῆ τρέγων πρὸς τὸν κήπον, ἐγὼ ἐκυττάζον πρὸς τὸ μέρος ἐκείνο και εἶδον στρατιώτην πλησιάζοντα. «Ποῖος εἶν' αὐτὸς ὁ στρατιώτης και πῶς ἐργεταί τοιαύτην ὥραν;» Τότε ἐνθυμήθη τὸν Σερέδαν «Αὐτὸς εἶναι, ἐσυλλογίσθη και προῦχώρησα πρὸς αὐτὸν πραγματικῶς δὲ ἀνεγνώσασα ἐνὰ ἱππέα τοῦ Νεοῦ Ἀρχηγέλου, με μικρὰν ετολήν. Ἔσπε δέκα βήματα μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, κατὰ τὸν κανονισμόν, και ἐξαγαγὼν τὸν πῖλον τοῦ με παρετήρησεν ἀσκαρδαμικτῶς, ἐστραμμένος κατὰ τὸ ἤμισυ πρὸς τὰ δεξιὰ. Προχώρη και ἐποβάλλω πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Αὐτὸς ἀκριβῶς ἦτο, ὁ Ναοῦμ Σερέδας, με σάρκα και ὀστά. Ἐπιβελῶν τότε σιγῆν εἰς τὸν Ταμερλάνον τῷ εἶπον: — Καλὴ ἡμέρα, ἀδελφε Σερέδα! σ'αυτὸ δὲ μοι ἀπεκρίθη: — Σ'ας χαιρετίζω, κύριε αξιωματικέ. — Σήμερον λοιπὸν; — Ἀκριβῶς, κύριε αξιωματικέ. — Ευχαριστῶ, ἀδελφε, διότι ἐκράτησες τὸν λόγον σου. — Εἶμαι εὐτυχῆς διότι σ'ας ὑπηρετήσα, κύριε αξιωματικέ.

Ἐπειτα δὲ στραφεὶς ἀριστερῶ ἐξηφανίσθη...

— Θεῖε, σ'ας ἐρκίζομαι ότι ἠπατήθητε... Και αὐτὸς ὁ Ταμερλάνος ἀγνοεῖ διατί ὑλάκτησε. Κανεὶς ἐπισκέπτης δὲν είμπορεῖ νὰ εἴλῃ τοιαύτην ὥραν εἰς τὸν κήπον δια τοῦτο εἰπιστεύσατε εἰς ἐμφάνισιν τοιαύτην. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ Σερέδα ἐκαταλείβεται...

(1) Σερέδα ρωσικῶς σημαίνει τὴν τετάρτην της ἑβδομάδος.

ρίδα, ἐνομένη εἰς τὴν φαντασίαν σας με τὰς παραδόξιμαίαις περιστάσεις, σ'ας ἔκαμε νὰ πιστεύσητε ότι εἶδατε.

— Ναί, ἦλθε πρὸς ἐμέ! Τι φιλοσοφίας ποῦ κάμεις! Ἐξηγεῖς ὄλα τὰ πράγματα! Ὁ μαθηματικὸν τὸ ἀξίω 2 ἐπὶ 2=4. Ἀκουσον! Μετὰ τὸν θάνατον μου θα εὐρωσῇ εἰς τὸν ἔγγραφον μου μικρὸν τετράδιον λευκοραίου χρώματος δαν δὲ θα τὸ ἀναγνώσῃς, θα μάθῃς τίς ἦτο αὐτὸς ὁ Σερέ και ποῖαν θέαν κατέλαθεν εἰς τὸν βίον μου και θὰ ἐνοήσῃ ότι ὄχι μόνον μοι ἐπαφάνη, ἀλλ' οἱ πράγματα ἦλθεν. Ἡ τίμιος στρατιώτης και ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του. Τὰ τέκνα μου, ἐξηκολούθησαν ὁ Ἰβάν Ἀφονασίεβιτς, ἐπειδὴ θὶ ν' ἀποθάνω ὡς καλὸς χριστιανός, σ'ας παρακαλῶ νὰ συμμωθῆτε με δσα θα εἶς αἶψα μὴ λησημονήσητε. ότι εἶναι τελευταία βουλήσῃς θεῖα και ἔτηρησε τὴν ὑπόσχεσίν του και σ'ας ἀγαπῶ. Πρῶτον, στείλατε νὰ φέρητε τὸν ἱερέα νὰ μεταλάβω...

Ἀκούσαται ταῦτα ἡ θεῖα και ἡ Σάσα ἐρρίθησαν ἐν τ' ἀγκάλαις αὐτοῦ ἡλεόζουσαι.

— Τι κάμνετε! Σ'ας ὁμιλῶ λογικῶς και σ'ας κλαίτε ἂν ἠθουάτην νὰ προῖω τὰ πράγματα... καλῆτεσ μὴ ἔλεγον τίποτε και νὰ ἐπῆγναίνα μόνον νὰ εὐρω τὸν πατέρα Ἐλισσαῖον και νὰ ἐξετάλου τὸ καθήκον μου κρυφίως. Ἐλὸ φίλοι μου, ἠσυχάσατε και μὴ με τυραννῆτε!

Εἰς μίαν ἡμέραν προσπαθήσαμεν, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Ἐκεῖ ἀκλόνητος και αὐτὸς μοι ἐφάνη λογικώτερος ὄλων ἡμῶν, τινες ποσπαθεῦμεν νὰ τὸν ἐπαλλάξωμεν αὐτῆς της ιδέας.

— Ὅλα μαλωσύμεν, εἶπε τέλος, τὸ ὅποιον δὲν εἰσῳμῶμεν ἄνθρωποι, εἰς τὴν στιγμήν Σ'ας ἐπαναλαμβάνω, θελετε νὰ χριστήσητε τὸ θέλημά μου, — εἰς ὑποθέσωμεν τὴν ἰδιότητα μου — και ἡ ὄχι;

Ἐπρεπε νὰ ὑπακούσωμεν λοιπὸν, δι' ὃ προσεκλήθη πάτερ Ἐλισσαῖος.

Τὴν πε ἀρτην ὥραν ἦλθεν οὗτος μετὰ τῶν ἀγρᾶντων μστηρίων. Ὁ θεῖος τὸν προῦπήνησε κάτω της κλίμακας προσέπεσε γοτυπετῆ και εἰσῆλθε μετὰ τοῦ ἱερέως εἰς δωμάτιον, ἐν ᾧ ἐκλεισθησαν ἀμφοτέρω. Μετὰ μίαν ὥραν πάτερ Ἐλισσαῖος ἐξελθὼν ἐφάνετο λίαν συγκεκινημέν ἐν ᾧ ὁ θεῖος μου ἐφάνετο εὐθυμος και γαλήνιος ὡς πιστ ἀπαλλαγεῖς τῶν φροντίων, τῶν ἀμαρτημάτων και τῶν ἐπιγείων συκνηρίων.

— Συγαρήτε τὸν Ἰβάν Ἀφονασίεβιτς, εἶπεν ὁ ἱερεῖς ἐκονώνησε τῶν ἀγρᾶντων μυστηρίων...

Ἡ Σάσα και ἡ μήτηρ της ἐσφίγγον τὰ χεῖλη ἵνα κλαύσωσιν. Ὁ θεῖος ἔλαβε ταῦτας ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτὸς ἠσπάσθη ἐπὶ τοῦ μετώπου και ἔκαμεν ἐπὶ της κεφαλῆς τῶν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ὁ μνηστῆρ της Σάσας και ἐγώ, ἐπλησίασαμεν, ἐκείνος δὲ μ'ας ἔδωκε τὴν χεῖρα και ἡσπάσθη ὡσαύτως.

— Λοιπὸν, εἶπε πρὸς ἅπαντας, αἰ ὑποθέσεις μου εὐρίσκειται ἐν τάξει, και τὰ κτήματα σ'ας μένου ἐλευθερά χρεῖ τὸ κτήμα Πρωτοσύμφα ἀφίνω εἰς τὴν μικρὰν μου. Σάσα ὡς προῖκῆ της. Τὸ ὄγνιόφκα σοὶ μένει δια βίου, εἶπε πρὸς τὴν θεῖαν, μετὰ ταῦτα δὲ θα τὸ πάρῃ ἡ Σάσα. Ἀλλως τὰς βουλήσῃς μου ἔχω γράψει πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν διαθήκην τὴν ὅποιαν θα εὐρωσῆτε εἰς τὴν ἀπόκρυφον θήκην τοῦ ἔδοικου κιβωτίου μου. Ἡ διαθήκη αὐτῆ εἶναι ἐν τάξει, ἀλλως δὲ οὐδεὶς θα τὴν προσβάλῃ. Ὁ πάτερ Ἐλισσαῖος τὴν γνωρίζε, διότι ὑπέγραψε μετὰ δύο ἄλλων μαρτύρων εἰ ὅποιοι ζωσ ἀκούη.

Εἶτα στραφεὶς πρὸς ἐμέ:

— Εἰς ἐε δὲ, Μίτια, ἀφίνω τὰ οἰκογενειακὰ ἐγγραφῆ ἐπιστολάς, σημειώσεις και ἄλλα σπουδαῖα ἐγγραφα, τὰ πλειστά μου ὄπλα, τὴν σπάθην μου και τὰ πιστόλιά μου ἀκόμη δὲ... και μικρὰν χρηματικὴν ποσότητα. Ὅλα ἴδῳ: πόσα εἶναι και ἐλπίζω νὰ ευχαριστήσῃς... Δὲν ἐλησημονῆρα κἀνένα συγγενῆ μου, οὔτε ὑπῆρτην μου, προσπαθήσα νὰ φανῶ δίκαιος... Ὅλα δόσητε μικρὸν μέρος κτήματος εἰς τὸν πάτερ Ἐλισσαῖον, τὸ σημεῖον, ποῦ και πῶς. Ἄναλογον ποσότητα εἰς τὴν ἐκκλησίαν... Ἄ! ἀκόμη δὲ, προσέθηκε ὡσεὶ ἐκνευθεῖς τινος, μὴ λησημονήσητε αὐτὸ, τὸ συνίε πρὸς ἅπαντας, δταν θα μοῦ κάμνητε μνημόσυνον νὰ προσβή τητε και τὸ ὄνομα τοῦ Ναοῦμ, φρονεθέντος ἐν πολέμῳ. Τ

ἐπὶ τριακοσέτιαν καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐξακολουθήσῃ, ὡς ὅτι τὰ εἶπον ὅλα, καὶ, ὅλα... Τώρα πηγαίνωμεν παυθῶμεν, καλὴν ἐντάμωσιν!

Ἡ θλίψις τὰς χεῖρας τοῦ πάτερ Ἐλισσαίου καὶ τοῦ μνη- τῆς Σάσας, ἀπεσπύθη εἰς τὸ δωμάτιόν του ἵνα κοιμηθῆ- νοῦνται, ὅτι οὐδεὶς ἐκοιμήθη καθ' ἅπασαν τὴν νύκτα. ἤμεθα κατατεθλιμμένοι. Καὶ πῶς νὰ μὴ λυπηθῶμεν; γαυῶμεν καθ' ὑπερβολήν. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἠδύνατο νὰ ἴσῃ λογικῶς θεῶν ὅ θεοὶ εἶπε καὶ ἔκαμα. Τί συνέβαινε; Μήπως παρεφρόνησε; Μήπως ἔπαθεν ἄλλοφροσύ- νη; Ὁ βίος ὅμως τοῦ Ἰδῶν Ἀφωνασιεῦτις ὑπῆρξεν ἡσυ- αὶ τακτικὸς... Τίς ἦτο δὲ ἐκεῖνος ὁ Ναζὺμ Σερδέας, οὗ οὐδέποτε εἶχε λαλήσει εἰς τινὰ; Ἡ θεία καὶ ὁ πάτερ παῖος λέγουσι τώρα ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἦτο γεγραμμένον ἐν ἐκκλησιαστικῷ βιβλίῳ του καὶ ὅτι ἔτι κατ' ἕτος ἐ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ στρα- τῆ τοῦτου, φρουρηθέντος ἐν τῷ Πολωνικῷ πολέμῳ ἀκρι- τὴν 14 Μαΐου. Τίς ἦτο λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος αὗτος καὶ δεσμὸς τοῦ συνέδου; Οὐδεὶς ἐγνώριζε καὶ οὐδεὶς ἄλλο ερωτησάθησε νὰ τὸ μάθῃ. Ὁ δὲ ἦτο, ἐσκέπτοντο, φίλος τις, ἰελερ, ἰσως ἀρχηγὸς του... Ἐν συντόμῳ, οὐδεὶς εἶπεν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ θεὸς ἔβαλε νὰ ἀποθάνῃ ἄνηρ ὑγιέστατος, ἐνεργητικὸς, δίκαιος, ὡς εἶπον, βίον ἰκατάτον, θὰ ἀπέθνησκεν ὠρισμένην ἡμέραν; Μήπως χεν ὑπὸ ὀγκνητικῆς νόσου; Ἄλλ' οὐδεὶς αὐτὴν εἶχε οὐ ὑπελογίσασιν καὶ ἐσκέφθησαν πάντα, ἀπεκρίσασιν εἰσάωμεν τὸν θεῖον, ὑπ' οἰονόησθε πρόσχημα, νὰ ἐλθῇ μακρὸς εἰς τὴν πόλιν ἢ μάλιστα εἰς τὴν Μόσχην, διὰ νὰ σκευθῶμεν περφημισμένον ἱατρὸν. Ἀπὸ τῆς θύρας! Δὲν τὸν ὄψον...

(ἀκολουθεῖ)

σκότος ἀναμένουσιν εἶναι αἱ δυστυχίαι. Σὺς συμβουλεύεις δὲ, νὰ μὴ κοιμηθῆτε τὴν νύκτα, ἀλλὰ νὰ παραφυλάττετε μὲ δλας σας τὰς δυνάμεις. Ἐνθυμηθῆτε καλὰ τὴν νύκτα, τὴν βρῦσι καὶ τὴν διήγησιν τῆς βασιλείσσης, ἰδοὺ ποῦ πρέπει νὰ κατα- σκοπεύητε καὶ θὰ μοὶ ὁρσεύετε χάρην διὰ τὴν συμβουλὴν μου.

Ὁ Μαλιέδσκη ἐγέλασε καὶ μοὶ ἔστρεψε τὴν ῥάχιν του. Οὗτος βεβαίως δὲν εἶδεν ἰδιόζουσαν προσοχὴν δι' ὅσα μοὶ εἶπεν· ἐγέλα καὶ ἀνοήτως, ἀλλὰ κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε ἐκάστη λέξις του εἰσέδουεν εἰς τὰς φλέβας μου ὡς δηλητη- ριον. Τὸ αἷμα ἀνῆρχετο εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἄ, ἰδοὺ τί εἶναι! εἶπον κατ' ἑαυτὸν καλὰ! Ἡ χθελινὴ μου παμα- μονὴ ἐν τῷ κήπῳ ἐπῆγεν εἰς μάτην. Ἄ, δὲν θὰ γίνῃ ἄλλην φορὰν τοῦτο, ἐκράυγασα βροντοφώνως, καὶ ἐτύπησα τὴν χεῖρα μου ἐπὶ τοῦ στήθους μου, ἄν καὶ δὲν ἐγνώριζα τί ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ. Ὁ ἴδιος Μαλιέδσκη μὲ προσκαλεῖ εἰς τὸν κήπον, ἐσκέφθη, οὗτος μόνον ἐφλυάει, καὶ βεβαίως δὲν εἶναι αὗτος ὅστις τὴν βλέπει τὴν νύκτα, ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ ἄλλος; Ἄδιάρφρον ὅστις καὶ ἂν ἦναι, δὲν θὰ τῷ ἐπιτρέψω νὰ παρου- σιασθῇ ἐμπροσθέν μου! Ὁ ἀπαραφύλαξω, τὰ ξέρω ὅλα εἰς ὧς, καὶ θὰ ἐκθῶ καὶ αὐτὴν, τὴν ἀπιστον, ἀκόμη, ἀπε- κάλουν δὲ ἀπιστον τὴν Ζιναΐδα. Ὅστις καὶ ἂν ἦναι αὗτος, θὰ τὸν συντρίψω.

Ἐπείστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ ἐξήγαγον ἐκ τοῦ γραφείου μου, τὴν πρό τιων ἡμερῶν ἀγορασθεῖσαν ἀγγλικὴν μάχαιραν· ἐδοκίμασα τὴν αἰχμὴν καὶ τὸ κοπτεῖον αὐτῆς μέ- ρος, καὶ μετὰ ψυχρότητος ἔθεσα αὐτὴν εἰς τὸ θυλάκιόν μου, ὡς ἡ πράξις αὐτὴ νὰ μὴ ἦτο ἀγρία καὶ ἡ πόνη. Ἡ καρ- δία μου ἐν ἐμοὶ μετετρέπη εἰς κακὴν καὶ ἀπελιθώθη. Μέχρι τῆς νυκτὸς δὲν συνέσταλα τὰς ὀφθαλμοὺς, μήτε ἔδωκα τὰ χεῖρά μου, καὶ ἐν ἀορίστῳ τινὲ σκέψαι εὐρετικῆς, περικεπτόν ἐν τῷ δωματίῳ μου, ψηλασῶν τὴν ἐν τῷ θυλακίῳ μου μάχα- ραν καὶ προτομαζόμενος εἰς τὴν διάπραξιν στυγεράς τινας πράξεως. Τὰ νέα ταῦτα καὶ ἀτυχήθη πρός με συνασθήματα, τόσον μὲ κτεῖνον καὶ τόσον μὲ ἐφρίθρονον, ὥστε περὶ τῆς Ζιναΐδος πολὺ ὀλίγον τὰς στιγμὰς ἐκεῖνας ἐσκέπτόμην. Εἰς τὸν νοῦν ἐπέρετο πάντοτε τὸ ποίημα τοῦ Ποῦσκν. «Οἱ Ἀθιγγ- γανοὶ» καὶ ὁ νεαρὸς Ἀλέκος, ἰδίως δὲ ὁ στίγιος ἐκεῖνος, ὅτε ὁ ἐκκεντρικὸς σύζυγος φρονεῖ τὴν Ἀλέκον μετὰ τῆς ἐρωμέ- νης του, καὶ σχεδὸν ἐψιθύριζον τὸν στίγιον:

— Ποῦ πράξεις, ὦρατε νεανία, σταμάτησε θὰ σὲ φρονεῖσω. Μετ' ὀλίγον· δὲ ἐνόμισα ὅτι ἤκουον τὴν Ζαμύζαν ψιθυρί- ζουσαν.

— Εἶσαι πλήρης αἵματος, τί ἐπραξες; — «Τίποτε! Ἐ μὲ ποῖον μαιόμαμα ὑπερηφανεῖας, ἐπαυλάμβανον αὐτὸ τὸ εἰ- ποτε!» Ὁ πατήρ μου ἦτο ἀπὸ τὴν ὡσαν ἐκείνην ἄλλ' ἢ μῆτηρ μου, ἥτις, ὡς συνήθως, εὐρίσκατο εἰς ταραχὴν, βλέ- πουσα τὴν ἐξημιμένην μορφήν μου, μοὶ εἶπε κατὰ τὸν δεῖ- πνον· «Τί ταρασσεσαι σὺν ποντικὸς εἰς τὸ κλουβί;» Δὲν ἀπήντησα οὐδὲν εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς τῆς ἄλλ' ἐσκέφθη: «Ἄ! καὶ ἂν ἐρωτῶτε τί μελετῶ!» Ἐτήματιον 11 ὥραι με- τέβην εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἀλλὰ δὲν ἐξεδύθην. ἀναμνήτων τὸ μεσονύκτιον ἐσήμανε καὶ αὐτὸ. «Καίρο! Ἐ ψιθύριτα μέσῳ τῶν ὀδόντων μου, καὶ διηυθύνθη πρός τὸν κή-ον.

Ἄπο τῆς μεσημβρίας εἶχον εὐρὴ μέρος ὅπως παραφυ- λάττω. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κήπου, ὅπου ὑπῆρχεν ἡ φράκτις, ἤγειρετο ὦρα εἰς ἐλάτη, ἐκείθεν ἠδυνάμην, καθ' ὅσον ἐπέτρεπε τὸ σκότος νὰ διακρίνω τί ἐγένετο περὶ μου· ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦτου ἐξετείνετο ὀρειοειδὴς ὄδός, ἥτις πάντοτε εἰς ἐμὲ ἐφαί- νετο μυστηριώδης, καὶ ἥτις κατέληγε εἰς μικρὸν περὶπτερον κυκλοῦμενον ὑπὸ ἀκακίων, ἐπὶ τῆς αἰμῆς δὲ τῆς ὁδοῦ διε- κείνοντο τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν τῶν διεγρομένων ἐκεῖθεν. Ἐπλη- σισαζ ἠτύχως πρός τὴν ἐλάτην καὶ ἦρα, ἵσα νὰ κατακοπείω.

Ἡ νύξ ἦτο ἡσυχός, ὡς καὶ κατὰ τὴν παραμονὴν ταύτης. Ἄλλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν ὑπῆρχον ὀλιγώτερα νέφη τὰ ἄκρα δὲ τῶν κλάδων ὡς καὶ τὸ ὑψηλὰ ἄνθη, ἐφαίνοντο καθαρὰτα. Αἱ πρῶται στιγμαὶ τῆς ἀναμονῆς ἦσαν καθλιτικαὶ καὶ ἀπαισιαι. Ἡμῶν ἔτοιμος δι' ὅλα καὶ ἐσκεπτόμην πότε θὰ εἴθῃ ἡ στιγμή νὰ κραυγῶ:

— «Ποῦ πᾶς; ἀπέθινε!» Ἐκάστη λέξις ἐξ αὐτῶν μοὶ ἐφαίνετο γνώμιος, ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἦτο πῶς καὶ καθ' ἡν θὰ τὰς ἔλεγον. Ἐκαστος δὲ ψιθυρὸς μοὶ ἐφαίνετο ὡς ἦχος βημάτων... Ἡτοιμαζόμεν καὶ ἐρριπτόμην πρὸς τὰ ἐμπρός.

Ἄλλὰ παρήλθεν ἡμῖσιν ὦρα, καὶ ὁ ἐρεθισμὸς μου κατεσ- γασε, ἢ δὲ κεφαλὴ μου ἐψυχράνθη. Ἡ συναίσθησις ὅτι τὸ ἔλα πάντα τὰ πράττω εἰς μάτην, ὅτι ἡ θέσις μου ἦτο ὀλίγον γε- λοία, καὶ ὅτι ὁ Μαλιέδσκη μὲ περιεπιζέειν, ἤρξατο νὰ κατα- λαμβάνῃ τὴν ψυχὴν μου. Ἐγκατέλειπα τὴν κρύπτην μου καὶ περιήλθον τὸν κήπον. Οὐδεὶς, μήτε ὁ παραμικρὸς θου- βος ἤκουετο· τὰ πάντα ἦσαν ἡσυχά, ὡς καὶ ἡ κῦμα ἡμῶν ἐκοιμάτο ἐνὶ τοῦ φωλεοῦ τῆς διερχόμενος πλησίον τοῦ πορτοκαλιῶνος ἀνεμῆσθην τὴν συνέντευξίν μου μετὰ τῆς Ζιναΐδος καὶ περιπέσσα εἰς ρεμβασμὸς.

Ἄφηνκε ἀνεταράχθην... Μετ' ἐξήγειρε τοῦ ρεμβασμῶ μου, ὁ τριγμὸς ἀνοιχθείσης θύρας, καὶ κατόπι ὁ θροῦς θραυματικῆς κλαδίσκου ἀπελιθώθη καὶ ἔμεινα εἰς τὴν θέσιν μου. Ζωπρὰ ἐλαφρὰ βήματα ἠκούσθησαν εἰς τὴν ἀτραπὸν τοῦ κήπου καὶ ἐφαίνοντο πλησιάζοντα πρὸς με. Ἄ, ἰδοὺ τον... Ἰδοὺ τον τέ- λος! ἐψιθύρισα καὶ ἐξήγαγον τὴν μάχαιραν τοῦ θυλακίου μου. Ἐσπύρα τινὰ σημεῖα ἐφαίνοντο ἀπλούμενα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἀπὸ τῆς ταραχῆς δὲ καὶ τὸν φόβον ἠγέρθησαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου... τὰ βήματα ἠκούοντο ἐρχό- μενα πλησίον μου, ἐγὼ δὲ ἐκινήθην καὶ ἐβάδισα κατὰ τοῦ πλησιάζοντος... Ἐφάνη εἰς ὑψηλὸς ἀνὴρ... Θεῖ μου. Ἦτο ὁ πατήρ μου.

Τὸν ἐγνώρισα ἀμέσως, καίτοι κρυπτόμενον ὑπὸ μελανὸν μανδύαν, ὁ δὲ πῖλος ἐκάλυπτε σχεδὸν τὸ πρόσωπον. Βαδίζων δὲν μὲ παρετήρησα διόλου ἐνόμισα ὅτι ἔτρεμεν ἡ γῆ ὑπὸ τοῦς πόδας μου, τὸ θάρρος μου ἐξέλιπε, ὁ δὲ Ὁθέλος ἐγένετο πάλιν ἐκείνος μαθητῆς τοῦ σχολείου. Τόσον ἡ αἰφνίδιος αὐτῆ παρουσία τοῦ πατρὸς μου μὲ ἐτάραξεν, ὥστε κατὰ τὰς πρῶ- τας στιγμὰς δὲν ἀντηλήθη, πῶθεν ἦρχετο καὶ πρὸς ποῖον μέρος διεκινῶντο. Τότε δὲ ἐσυλλογίσθη «Ποῦ ὁ πατήρ μου μεταβαίνει», ὅτι ἔλοι ἡσύχαζον περὶ μου. Ἡ μάχαιρα μοῦ εἶχε πέσῃ ἐκ τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν χόρτων, μήτε ἐσκέφθη δὲ νὰ τὴν ἀναζητήσω. Ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐπλη- σισα εἰς τὸ θρανίον καὶ παρετήρησα πρὸς τὸ παράθυρον τοῦ θαλάμου τῆς Ζιναΐδος. Οἱ μικροὶ καὶ ὀλίγον φαίνοντο ὀλο- πίνακες, ἐκινῶντο ὑπὸ τὸ ἀσθενὲς φῶς, ὅπερ μετέδιδεν ὁ οὐ- ρανός. Ἀφῆνης τὸ φῶς αὐτῶν ἤρξατο μεταλάσσειν... Ὁπι- σθὲν τῶν διακρινῶν— αὐτὸ τὸ εἶδον καθαρὰ— σχηματιζόμενον σῶμα ἀνδρὸς, ὅπερ μετ' ὀλίγον ἐγέθη.

— Τί εἶναι τοῦτο; ὑπενοήθησα, ὅτε ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἦτο ὄνειρον, γεγονός ἢ... Ἡ συνέχεια τῶν ἰδεῶν αἰτινες διήλθον τοῦ νοῦ μου τόσον ἦσαν νέαι καὶ πε- ριέργοι, ὥστε δὲν ἐτόλμησα νὰ ἐξακολουθήσω ἐνδιατρίβων εἰς αὐτάς.

XIX

Ἠγέρθη τὴν πρωΐαν μὲ σφοδρὸν πονοκέφαλον. Ἡ συκί- νησις τῆς προτεραιᾶς ἐξηφανίσθη, ἢ μᾶλλον εἶχε μεταβληθῆ εἰς βαρετὴν τινὰ ὀδύνην, ἥτις ἦτο ὅλος ἀσυνήθης εἰς ἐμὲ, καὶ ἥτις ἐμοιάζει πρὸς τὴν θλίψιν, ἣν αἰσθανόμεθα κατὰ τὸν θέ- νατον προσφιλοῦς μας ἀντικειμένου.

— Τί παρατηρεῖς οὕτως σὺν κόνικλος ποῦ τὰ ἔχει χαμένα; μοὶ εἶπε, συναντῶν με, ὁ Λαῦσιν. Κατὰ τὸ πρόγευμα κρύφα παρετήρουν ποτε τὸν πατέρα μου· ὁ πατήρ μου κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἦτο ἀτάραχος, ἐνῶ ἡ μήτηρ κατὰ τὴν συνη-θειάν τῆς ἐπίσης, ἦτο τεταραγμένη. Ἀνεμῶνον νὰ μοὶ ὀμι- λῆσῃ ὁ πατήρ μου δεσποτικῶς, ὡς ἐπραττεν ἐνίοτε, οὗτος ὅμως τὴν ἡμέραν ταύτην οὐδὲ μίαν θωπεῖαν μοὶ ἀπέτεινε. Θὰ τὰ εἶπω ὅλα εἰς τὴν Ζιναΐδα, ἐσκεπτόμην... Τί μὲ μέλει πλέον, μαζὺ μας ὅλα ἐτελείωσαν. Μετέβην παρ' αὐτῆς, ἀλλὰ ὄχι μόνον δὲν κατώρθωσα νὰ εἶπω τίποτε, ἀλλὰ μήτε νὰ ἀποκα- κρυθῶ εἶχον τὴν δύναμιν, ὡς ἦθελον. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχον ἐπιστρέψαικ Περτρουπόλεως εἰς τὰς ἡμέρας τῶν διακοπῶν τῶν μαθημάτων, ὁ υἱὸς τῆς πριγκηπίσσης, παιδίον δεκατρίων ἐτῶν. Ἡ Ζιναΐδα λαβοῦσα με ἐκ τῆς χειρὸς, μὲ ἔφερε πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, καὶ δεκνύουσα ἐμὲ τῷ ἔλεγεν:— Νὰ, ὁ ἀγαπητός μου Βαλόγγια ποῦ σοῦ ἔλεγα· (ἡ Ζιναΐδα πρῶτην φορὰν μὲ ἀπεκάλεε οὕτως), θὰ ἔχῃς συντροφιὰ ἐδῶ. Καὶ τὸν ἀδελφόν μου τὸν λέγον ἐπίσης Βαλόγγια, σὲ παρακαλῶ νὰ τὸν ἀγαπᾷς. Δειξάτω του τὸν Πανσιλπονον, πηγαίνετε μαζὺ εἰς τὸν περίπτον, λάβετέ τον ὑπὸ τὴν προστασίαν σας.

Ἡ Ζιναΐδα λέγουσα ταῦτα ἐπέθεσεν ἀμφοτέρας τὰς τῆς ἐπὶ τῶν ὤμων μου, ἐγὼ δὲ τὰ ἔχασα κυριολεκτικῶς μεσολάθρησι τοῦ μικροῦ τούτου παιδίου, μὲ κατέστησε παιδίον. Ἐβλεπον ἀφώνως τὸν παῖδα, ὅτι: ἐπίσης ἂ μὲ προσητίνεζεν. Ἡ Ζιναΐδα ἐγέλασε καὶ μὰς ἐπλη- ἀγκάλιασθη παιδάκια μου, εἶπεν ἡμεῖς δὲ ἐνηγκαλίω- θήλατε νὰ σὰς συνοδεύσω εἰς τὸν κήπον; ἤρωτα τὸν φῶν τῆς.

— Ὅπως θέλετε, ἀπεκρίθη ὁ νεαρὸς μαθητῆς τῆς τιωπικῆς σχολῆς, μὲ τὴν εὐγένειαν ἥτις χαρακτηρίζε- μαθητῆς τῆς Σχολῆς τῶν Εὐγενῶν. Ἡ Ζιναΐδα καὶ ἐγέλασεν, ἐγὼ δὲ εὐρον τότε καιρὸν νὰ τῆ εἶπω, ὅτι οἱ ἦτο τόσον ὠραία. Ἐγὼ μετὰ τοῦ Βαλόγγια μετέβ- τὸν κήπον, εἰς ὃν ὑπῆρχεν αἰώρα. Τὸν ἐκάθισα ἐπ' αὐτῆς ἤρξατο νὰ τὸν κινῶ. Ἐκάθητο φέρον τὴν στρατιωτικὴν μασίαν του, μὲ τὰς χρυσαῖς ἐπιρραφὰς, κοκορωμέναι τοῦ λαμποῦ, ὡς νὰ εὐρίσκατο εἰς παράταξιν.

— Ἀνοίξατε τὸ περιλαίμιόν σας, τῷ εἶπον, εἴτσι χωρεῖσθε.

— Δὲν πειράζει, ἔχομεν συνήθειαι οὕτως καὶ ἔκακε- σατε νὰ αἰωροῦτε. Ὁ Βαλόγγια, ὠμιάζει πολὺ τῆς αὐτοῦ, ἰδίως δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ὁμοίωτατοι. Ἦσθ διὰ τοῦτο εἰ μᾶλλον μεγίστην χαρὰν νὰ ἐπιδαφιλεύ- ποιήσεις εἰς τὸν μικρὸν στρατιώτην, καὶ ἡ καρδία μ- σιγμῆν ἐκείνην καθύσχυαζεν. Τώρα καὶ ἐμπρὸς εἴμα- ὄκα, ἐσκέφθη, ἐνῶ χθεῖ... Ἐνεθυμήθη, ποῦ μοὶ ἡ μάχαιρα, νὰ ἀνεζητήσω αὐτὴν. Ὁ Βαλόγγιας τῆ- μὴν ἐκείνην ἀπέσπασε σιᾶχουν τὸν ἔκοψε, τὸν ἐπίσειν εἰς τὸ μέτωπον καὶ παρεσκέυασε μικρὰν βραχίονάτην συ- καὶ εὐρίσκειν. Ὁ Ὁθέλλος ἐπραξε τὸ αὐτὸ, ἐσφύριζε κα-

Ἄλλὰ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν, πῶς ἔκλαυσε αὐτὸς Ὁθέλλος, εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ζιναΐδος, ὅτε, ζητοῦσα εἰς τὴν γωνίαν τοῦ κήπου τὸν ἠρώτησε διατί εἶνα περιαιλγῆς. Τὰ δάκρυά μου ἔρρεον μετὰ τῆς αὐτῆς δυ- ὡστε αὐτὴ ἐφοβήθη. Τί ἔχετε, τί ἔχετε Βαλδεμάρ μ- βλέπουσα ὅτι δὲν ἀπῆνταν καὶ δὲν ἔπαυον ἀπὸ τοῦ νὰ ἐζητήσῃ νὰ φιλήσῃ τὰς ὕψους ἐκ τῶν δακρῶν παρε- Ἄλλ' ἐγὼ ἀπομακρυνθεῖς ὀλίγον, τῆ εἶπον, μέσῳ τι- μῶν: Τὰ γνωρίζω ὅλα διατί ἐπαίξατε μαζὺ μου;... ἐχρειάζετο ὁ ἔρωσ μου;

— Πταῖω ἐγὼ, Βαλδεμάρ, ἀπεκρίθη ἡ Ζιναΐδα... πταῖω πολὺ, προσέθεσε, συμπλέκουσα τὰς χεῖρας, ἀνοησία, πόσα ἀμαρτίας ἐπραξα. Ἄλλὰ πλέον δὲν μαζὺ σας, σὰς ἀγαπῶ, πιστεύσατέ με... ἀλλὰ τί γνο-

Τί ἠδυνάμην νὰ τῆ ἀποκριθῶ; Ἰστατο ἐνώπιόν μ- μὲ παρετήρησι, ἐγὼ δὲ τὴν ἀντιέβλεπον ἀπὸ τῆς κεφα- χρεῖ τῶν ποδῶν... Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἔτρε- ὠμίλων μετὰ τοῦ Βαλόγγια καὶ τῆς Ζιναΐδος εἰς τὸν Δὲν ἔκλειον ἐγέλων, καίτοι ἐκ τῶν πολλῶν γελώτων ὄλοζον τὰ δάκρυα. Ἐν τῷ περιλαίμιῳ μου, μεταξύ τ- μούτου μου προσέθεσα τὴν ταινίαν τῆς Ζιναΐδος, καὶ ζον ἐκ χαρᾶς, Ζιναΐδα εὐκαμ μαζὺ μου ὅτι ἦθελον.

XX

Θὰ περιηρχόμεν εἰς λιαν δυσχερῆ θέσιν, εἰάν ἐπ- νὰ διηγηθῶ, τί ὑπέπερον κατὰ τὴν πάροδον μιᾶς ἐπ- ἀπὸ τῆς νυκτερινῆς μου ἐκείνης ἐκδρομῆς. Αἱ ἡμέραι ἦσαν ἀλλόκοτοι, κυρετώδεις, ἦτο χάος εἰς ὃ τὰ μᾶλλον ἦσαν συναισθημάτων, ἰδέαι, ἐλπίδες, ὄνειρα, χαρὰ καὶ συνειργύοντο. Προσεβάθησα νὰ ἐνοήσω τὸν ἴαυ- ὅσον ἦτο δυνατὸν εἰς τὴν ἡλικίαν μου τοῦτο, καὶ νὰ μ- τὰ ἐν ἐμοὶ συμβαίνοντα. Ἀπλούστατα ἔζων ἀπὸ τῆς- μέχρι τῆς ἐσπέρας, τότε μόνον εὐρίσκαμην εἰς τὴν θέσιν τὴν νύκτα ἐκοιμώμην ἡσυχον καὶ ἀτάραχον ὕπνον. Δὲ νὰ γνωρίζω, ἂν μὲ ἠγάπων, μήτε ἐπεθύμου νὰ δὲν μὲ ἠγάπων τὸν πατέρα μου ἀπέφευγον, ἀλλὰ- ναῖδα δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀποφύγω... Ἡ παρουσία ἔκαθεν ὡς πῦρ... ἀλλὰ δὲν ἐφρόντιζον νὰ μάθω τί- τὸ κατὸν με καὶ τὸ καταφλέγον με, ἦρκει ὅτι ἦ- ἀπεριόριστον ἠδονὴν νὰ φλέγωμαι καὶ νὰ καταφλέγ-

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

(Ἀθήγημα Ἰδῶν Τουργενιέφ)

(Συνέχεια)

XVII

Ἢν ἐπομένῃν πρωΐαν εἶδον ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὴν Ζιναΐδα χουμένην μετὰ τῆς μητρὸς τῆς. Μετ' ὀλίγον, εἶδον τὸν σιν καὶ τὸν κόμητα Μαλιέδσκη. Ὁ νεαρὸς κόμης, μοὶ- λει: οἰκείως καὶ φιλικῶς, καθ' ὅσον καὶ ἐξ ὅλων τῶν εἰσι- πτῶν τοῦ οἰκίσκου, μόνος ὁ κόμης ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἠγαπᾶτο παρὰ τῆς μητρὸς μου. Ὁ πατήρ μου δὲν ἐξετίμα, καὶ ὁσάκις ὠμίλει πρὸς αὐτὸν, τῷ ἀπετίετο σβλητικῶς σχεδόν.

— Ah, monsieur le page, ἤρξατο ὁ Μαλιέδσκης, χεῖρῳ ὑ διότι σὲ συνήντησα. Τί κάμνη ἡ ὠραία βασιλίσσα σὰς; Ὡ ὠραῖον καὶ ὁρσερόν πρόσωπόν του, τόσον μοὶ ἦτο ἀντι- ἴες τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀλλὰ μὲ προσητίνεζε τόσον συμ- λῶς, ὥστε δὲν ᾔφ' ἀπήντησα διόλου.

— Σὺς, φίλε μου, θυμῶντες αἰωνίως ἐναντίον μου, ἐξήκο- θησεν οὕτως. Ἄλλὰ εἶνε μάταιον. Δὲν σὰς ἀπέδωσα ἐγὼ τίλον ἀκολουθῶν· μόνος ἐγίνεταί τοιοῦτος, οἱ ἀκόλυθοι- υς οὐδέποτε ἀπομακρύνονται τῆς βασιλείσσης των. Ἐπιτο- τέ μου δὲ νὰ σὰς εἶπω, ὅτι σὺς λιαν ἀσθενῶς ἐκπληροῦσε καθῆκεν σὰς τοῦτο.

— Πῶς;

— Οἱ ἀκόλυθοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ γνωρίζωσι πάντα τὰ φρονῶσι τὰς δεσποῖνας. Ἐπίσης εἶναι ὑποχρεωμένοι, νὰ ὀρίζωσι πᾶσι συνασπείρονται αὐτάς, προσέθετε μὲ χα- λὴν φωνήν, νύκτα καὶ ἡμέραν.

— Τί θέλετε νὰ εἴπητε με αὐτό.

— Τί θέλω νὰ εἶπω; Νομίζω ὅτι ἐκφράζομαι λιαν καθ- ρ. Ἡμέραν καὶ νύκτα· τὴν ἡμέραν εἶναι ὅλα ὑπὸ τὸ φῶ- ἰ τὰ ἀντιλαμβάνηται πᾶς τις, ἀλλὰ τὴν νύκτα, εἰς τὸ

ταυρά ταύτη. Ἀπέμεινα πλέον με τὰς ἐντυπώσεις μου, καὶ ἠδυνάμην νὰ ἀπομακρυνθῶ τῶν ἀναμνήσεών μου, ἐκλείων ἵστε τοῦ ὀφθαλμοῦ μου καὶ ἀνεπλόουν τὰς παρελθούσας, βυθίζομενος εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν. Ἡ κατάστασις αὕτη θὰ παρετίνατο ἀναμφιβόλως ἐπὶ πολὺ, ἀνὰ ἀπροσδόκητον κτύπημα δὲν με ἐξήγειρε ἠδρυπαθοῦς τούτου ληθάργου, καὶ δὲν με ἔριπτε εἰς τὰς ἀγέρας.

Ἐπιπρότερον ἡμέραν τινα ὅπως γευματίσω κατόπιν γοητικῆς περιπάτου, μετ' ἐκπλήξεως ἐπληροφόρηθην ὅτι θὰ ἐμαίριζα μόνος μου, διότι ὁ πατήρ μου εἶχεν ἀναχωρήσει, καὶ ἡ μητέρα μου ἦτο ἀσθενής, δὲν ἐπεθύμει νὰ γευματίσῃ καὶ ἐπέστη εἰς τὸ κοιτῶνά της. Εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ὑπηρετῶν ἔβλεπον κατὰ τι, ὅπερ ἐδείκνυεν ὅτι συνέβη ἀσυνήθες τι ἐν ἐμοί. Δὲν ἐτόλμησα νὰ τοὺς ἐρωτήσω, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν φίλων μου ὁ ἐπὶ τοῦ κυλικείου νεαρὸς Φίλιππος, τῶν στίχων καὶ ἀριστοτέλῃς εἰς τὴν κιβάρην, εἰς αὐτὸν ἐπατάθην. Παρ' αὐτοῦ ἐπληροφόρηθην, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀγαπῶν μου καὶ τῆς μητρός μου συνέβη τρομερὰ σκηνή, καὶ ὑπηρετρία τὰ ἤκουσαν διαμέχρι καὶ τῆς τελευταίας ἡμέρας τὰ πλείστα ἐλέγοντο γαλλικῶς, ἀλλὰ ἡ ἀσπασία τῆς μητρός μου Μέσα, ἣτις εἶχε πέντε ἔτη εἰς Παρισίους, τὰ εἶπεν ὅλα ἢ ἡ μητέρα μου κατηγόρει τὸν πατέρα μου ἐπὶ τῆς προειδούσῃ ἐκ τῆς γνωριμίας τῆς γείτονος δεσποίνης ὅτι ὁ πατήρ μου κατ' ἀρχὰς ἤρνεϊτο τοῦτο, ἀλλὰ κατὰ θυμωθεὶς εἶπε σκληρότερον λόγον εἰς τὴν μητέρα μου τὴν ἡλικίαν της, ἐξ οὗ ἐκλαυσε, ὅτι ἡ μητέρα μου, τῶν ἐπιταγῶν τινος, ἦν ἔδωκεν ὁ πατήρ μου πρὸς τὴν ἀνπρὶ κληπέσσαν, ἣτις ἐξῆς τὸσον τρελλὰ μετὰ τῆς κέρως ὡς ἐκ τούτου δὲ, ὁ πατήρ μου ἐθῆμωσεν. Ὅλη δὲ αὕτη ἡνὴ προῆλθεν ἐκ τῆς ληψείας ἐκ ἀνώνου ἐπιστολῆς, ἡποίαν εἶναι ἀγνωστον εἰς ἔγραψεν, ὅτι δὲ αὐτὰ δὲν δύει νὰ γίνωσι ἀνευ ἀφορμῆς τινος.

Μὰ μήπως ἦτο τίποτε, μετὰ δειλίαν ἠρώτησα τὸν Φίλιππον, ἐνῶ αἱ χεῖρές μου καὶ οἱ πόδες μου ἐπάγωνιν, κατὰ τι ῥεμεν εἰς τὸ βαθύτερον μέρος τοῦ στήθους μου.

Φίλιππος ἀπεκρίθη ζηρότατα:

Θὰ ἦτο βεβαίως. Πέπεμψα τὸν Φίλιππον καὶ κατακλίθην. Δὲν ἐκλαυσα, ἠρώτησα τὸν ἐαυτὸν μου πῶς προῆλθε τοῦτο, δὲν ἐξεκρίθη ὅπως ἄλλοτε, μήτε ἐμέμφθην τοῦ πατρός μου. Ἡ ὅπερ ἐγνώρισα ἦτο ὑπέροτρον τῶν δυνάμεών μου αὕτη χαλεκὴ ἀποκάλυψις με συνέτριβε... Ὅλα ἐτελείωναν, ἡσά ἄνθη μου, ἐσάπησαν καὶ ἐκοίτοντο περί μου, ἐοικε καὶ καταπατημένα. (Ἐπεται τὸ τέλος).

Ἡ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

(Ἰπὸ τοῦ κόμητος Λέοντος Τολστόϊ.)

(Συνέχεια)

Ἐρχόμεθα ἐκ νέου εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς καθημερινῆς διδασκαλίας. Περὶ τὴν δευτέραν ὥραν μεσημβρινῶν, οἱ μαθηταὶ πεινῶντες, τρέχουσιν εἰς τὴν οἰκίαν. Μετ' ὅλην ὅμως τὴν πεινῶν των, παραμένουσιν ἀκόμη ὀλίγας στιγμὰς διὰ νὰ μάθωσι τοὺς ἀριτοῦς των.

Οἱ βαθμοὶ αὗτοι, ὅτινις δὲν ὀρίζουσι καμμίαν ἀνάμνησιν, τοὺς ἀνησυχοῦσι πολὺ.

Ἐγὼ ἔλαβα 5 (*) ὁμοῦ με σταυρὸν ὁ Ὀλοῦθ δὲ, τὴν ἠραπαξ τὴν κουλουρά!

Ἐν Ρωσίᾳ ὁ βαθμὸς 5 ἀντιπροσωπεύει τὸν μεγαλειώδη...

— Καὶ ἐγὼ 4! κραυγάζει ἕτερος.

Οἱ βαθμοὶ οὗτοι τοῖς δίδονται χάριν ἐαυτῶν τῶν ἰδίων, ὅπως ἔχωσι μίαν ἐκτίμησιν τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Καὶ δὲν ἀποδεικνύουσι τὴν δυσχερέσειαν αὐτῶν, εἰμὴ ὁσάκις ἡ ἐκτίμησις αὕτη εἶνε ἀδικος. Δυστυχία εἰς τὸν διδάσκαλον, ὅστις, χωρὶς ποσῶς νὰ παρατηρήσῃ τὰς προσπάθειάς ἐνὸς μαθητοῦ, παρέχει αὐτῷ βαθμὸν κατώτερον ἐκείνου, ὅστις τὸν πρέπει! Τὸ παιδίον δὲν παύει νὰ τὸν ἐνοχλῇ, καὶ χύνει θερμὰ δάκρυα, ἐν ἡ περιπτώσει δὲν ἐπιτύχη νὰ τὸν τροποποιήσῃ.

Οἱ κακοὶ, ἀλλὰ κατ' ἀξίαν δοθέντες βαθμοὶ, διατηροῦνται, μετ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας. Οἱ βαθμοὶ, ἄλλως, εἶνε λείψανα τοῦ πρώτου ἡμῶν ὀργανισμοῦ, καὶ ἀρχίζουσι νὰ πίπτωσι εἰς ἀχρησίαν ἀφ' ἐαυτῶν.

Διὰ τὸ πρῶτον μάθημα, ὅπερ ἐπιτετα μετὰ τὴν μεσημβρινὴν διακοπὴν, συναθροίζονται ὅπως καὶ κατὰ τὴν πρωῖαν καὶ συγχρόνως ἀναμένουσι τὸν διδάσκαλον. Τὸ πλείστον τοῦ χρόνου κατέχει ἡ ἱερὰ ἱστορία, ἡ ἡ ρωσικὴ, καὶ ὅλαι αἱ τάξεις συνέρχονται ἐπὶ τὸ αὐτό. Συνήθως, κατὰ τὴν ἑσπέραν ἀρχίζει τὸ μάθημα τοῦτο. Ὁ διδάσκαλος ἵσταται ἢ κάθεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, καὶ τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν τοποθετεῖται γύρω του, ἀμφιθεατρικῶς, ἄλλοι ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἄλλοι ἐπὶ τῶν τραπέζων καὶ ἄλλοι ἐπὶ τῶν παραθύρων.

Ὅλα τὰ μαθήματα τῆς ἑσπέρας, καὶ πρὸ πάντων τὸ περὶ οὗ πρόκειται, διαφέρουσι τῶν πρωῖν κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν πλήρης ἡσυχία καὶ ποιήσις.

Ἐρχεσθε εἰς τὸ σχολεῖον περὶ τὸ ἑσπερινὸν λυκόφως. Δὲν βλέπετε πῶς εἰς τὰ παράθυρα, τὰ πάντα εἶνε ἡσυχά. Ἡ χιών σπείθειται ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς κλίμακος, εἰς ἀσθενῆ καὶ βωδὸς ψίθυρος ἀκούεται: μίαν κίνησιν ὀπισθεν τῆς θύρας, ἐν παιδίον, ὅπερ, φαινόμενον πλησίον τοῦ δρυφράκτου, ἀνέρχεται τὰς βαθμίδας ἀνά δύο: αὐτὰ εἶνε τὰ μόνα σημεῖα, ἐξ ὧν φαίνεται, ὅτι οἱ μαθηταὶ εὐρίσκονται ἐκεῖ. Εἰσέρχεσθε εἰς τὴν τάξιν. Κάμνει σχεδὸν σκοτεινὰ ὀπισθεν τῶν παγωμένων ὑέλων. Οἱ μεγαλειότεροι, οἱ καὶ καλλίτεροι ραθηταὶ, ὠθοῦμενοι παρὰ τῶν ἄλλων πλησιέστερον τοῦ διδασκάλου, ὑψοῦσι τὰς μικρὰς των κεφαλὰς καὶ διατηροῦσι τὰ ὄμματά των προσηλωμένα εἰς τὰ χεῖλη τοῦ διδασκάλου. Ἡ κορασίς τῆς ἐπαύλειος, ἐρεῖδομένη πάντοτε ἐπὶ μιᾶς τραπέζης, μετὰ τὸ πρόσωπον ἀπησυχολημένον, νομίζει, ὅτι θέλει νὰ καταπῆ ἐκάστην λέξιν ἐξερχομένην ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ διδασκάλου.

Ὀλίγον ἀπωτέρω κάθηνται οἱ οὐχὶ τὸσον καλοὶ μαθηταὶ, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ μικροὶ. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἀκροῶνται προσεκτικοὶ καὶ ἀπεροφημένοι, ὅπως οἱ μεγάλοι. Ἀλλὰ, μετ' ὅλην αὐτῶν τὴν προσοχὴν, ἠξεύρομεν ὅτι δὲν θὰ δυνθῶσι νὰ ἐπαναλάβωσι τίποτε, καίτοι δυνθῶντες ἀκριτὰ πράγματα νὰ διατηρήσωσιν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν. Ὁ εἰς στήριζται ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ γείτονός του, ὁ ἕτερος ἵσταται ὀρθος ἐπὶ τραπέζης. Κάποτε δὲ, εἰς ἐξ αὐτῶν, ὀλισθητικῶς μεταξὺ τῶν πλάθων ὀπισθεν τῶν ἄλλων...

χεως ἐνός, ἀσχρολεῖται νὰ χαράσῃ ἐπ' αὐτῆς διάφορα σχήματα διὰ τοῦ ὄνυχός του.

Ὅταν ἀκούσωσι νέαν τινὰ διήγησιν, ἵστανται ἡσυχοὶ καὶ ἀκροῶνται ὡς ἀγάλματα. Ὅταν ἡ αὐτὴ διήγησις ἐπαναληφθῇ, ἀκούονται ἐδῶ κ' ἐκεῖ φωναὶ παιδιῶν, τὰ ὅποια ἐν τῷ πυρετῷ τῆς φιλαυτικῆς αὐτῶν, δὲν δύνανται νὰ κρατηθῶσι τοῦ νὰ ὑπαγορεύωσι κάποτε κάποτε τὴν συνέχειαν εἰς τὸν διδάσκαλον. Ἄλλ' ὅταν εἶνε καμμία παλαιὰ διήγησις, τὴν ὅποιαν ἀγαπῶσι, παρακαλοῦσι τὸν διδάσκαλον τὸν νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ λέξιν πρὸς λέξιν, καὶ δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς κανένα νὰ τὸν διακόπῃ.

— Αἱ! σὺ, δὲν ἔχεις ὑπομονήν! κραυγάζουσιν εἰς ἐκείνον, ὅστις ἐπιχειρήσῃ νὰ προτρέξῃ τοῦ διδασκάλου.

Μετὰ δυσχερέσειας βλέπουσιν οἰανδῆποτε διακοπὴν, ἀλλοιοῦσαν τὸ κάλλος τῆς διηγήσεως τοῦ διδασκάλου. Ἐσχάτως τοῖς ἐδιηγούντο τὸν βίον τοῦ Χριστοῦ. Ἐκάστην φορὴν ἐζήτουν αὐτὸν καὶ πάλιν, μετ' ὅλων τῶν λεπτομερειῶν. Ἐὰν δὲν τοῖς τὸν διηγούντο ὀλόκληρον, συνεπλήρουν τοῦτον αὐτοὶ, διὰ τῆς ἀνήσεως τοῦ Πέτρου καὶ τῶν παθῶν τοῦ Σωτῆρος.

Φαίνονται τὰ πάντα νεκρά, δὲν κινεῖται τίποτε, καὶ ἡσυχία κοιμῶνται; Προχωρεῖς ἐντὸς τοῦ σκιοφωτός, καὶ παρατηρεῖς τὸ πρόσωπον ἐνός τῶν μικρῶν. Κάθεται, ἐνατενίζων τὸν διδάσκαλον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του. Θιγέτε τὸν τράχηλόν του, αὐτὸς οὔτε μειδία καὶ, κινεῖ μόνον τὴν κεφαλὴν του, ὡς θέλων ν' ἀποδιώξῃ μιάν. Ἀποροφᾶται ὀλόκληρος ἐν τῇ μυστηριώδει καὶ ποιητικῇ διηγήσει, καθ' ἣν τὸ παραπίτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀφ' ἐαυτοῦ εἰς δύο, καὶ τὰ πάντα ἐγένοντο εἰς τὸν κόσμον σκοτεινὰ. Ἡ διήγησις αὕτη εἶνε δι' αὐτὸν λυπηρὰ καὶ γλυκεῖα συνάμα.

Ἄλλ' ἰδοῦ, ὁ διδάσκαλος ἐπαυσε διηγούμενος. Πάντες ἐγειρόνται ἀπὸ τῶν θέσεών των καὶ συνωθοῦνται περὶ τὸν διδάσκαλον, καὶ κραυγάζοντες, ὁ εἰς περισσότερον τοῦ ἄλλου, προσπαθοῦσι νὰ ἐπαναλάβωσι ὅσα ἐνθουμῶνται. Ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἀπηγορεύθη νὰ θμιλῆσωσι, διὰ τῆς βεβαιώσεως ἐπιῆξεύρουσι τὸ μάθημα, δὲν μένουσι διὰ τοῦτο ἡσυχοὶ. Πλησιάζουσι τὸν ἄλλον διδάσκαλον, καὶ ἐὰν οὗτος δὲν τυγχάνῃ παρὸν, πλησιάζουσιν ἕνα συμμαθητὴν, ἕνα ξένον, καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν ἀνάπτοντα τὰ πύραυκα, πηγαίνουσιν ἀνά δύο ἢ τρεῖς εἰς τὰς γωνίας καὶ παρακαλοῦσι τὸν καθέναν νὰ τοὺς ἀκούσῃ. Εἶνε σπάνιον εἰς καὶ μόνος νὰ διηγῆται. Διαχωρίζονται κατὰ ἑμάδας, ἐκάστου ἀναζητοῦντος τὸν ὀμοῖόν του κατὰ τὴν ἀγγίξιάν, καὶ διηγούνται, ἐναθροῦμενοι ἀμοιβαίως, διακοπτοντες ἄλλήλους καὶ ἐπανορθοῦντες τὰ λάθη ἄλλήλων.

— Λοιπὸν, ἂς ἐπαναλάβωμεν τὸ μάθημα ὅλοι ὁμοῦ! λέγει εἰς μαθητῆς πρὸς τὸν ἕτερον.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἶπωσιν ὅλοι, ἡσυχάζουσιν ἐπὶ τέλους. Κατόπιν, φέρουσι κηρία, καὶ ὁ στοχασμὸς αὐτῶν στρέφεται περὶ ἄλλο ἀντικείμενον.

Τὸ ἑσπέρας, ἐν γένει, παρατηρεῖται ὀλιγώτερος θόρυβος, ὀλιγώτεροι κραυγαὶ καὶ ὀλιγώτερα ἀταξία, εἰς τὴν οἰκίαν.

ὑπάρχει δὲ μεγαλειότερη ὑπακοή εἰς τὸν διδάσκαλον καὶ εὐπειθία. Δισθάνονται ἰδιαίτερον ἀπέχθειαν εἰς τὰ μαθηματικά καὶ τὴν ἀνάυσιν, καὶ ἀγάπην εἰς τὰ ἄσματα, τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς διηγήσεις.

— Πρὸς τί τόσα μαθηματικά; λέγουσι. Τὸ διηγέσθαι εἶνε πολὺ καλλίτερον, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἱστορία, διότι καταλαμβάνομεν αὐτὰ.

Περὶ τὴν 8ην ὥραν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀρχίζουσι νὰ θολῶνται, καὶ καμμύουσι συνεχῶς τὰ κηρία φωτίζουσιν ὀλιγώτερον ζωηρῶς, διότι, δὲν κόπτουσι πλέον τὴν θρυαλλίδα. Οἱ μεγαλειότεροὶ ἀντέχουσιν ἀκόμη, ἀλλ' οἱ μικρότεροι καὶ οἱ ὀλιγώτερον καλοὶ μαθηταὶ ἀρχίζουσιν νὰ ὑπνώττωσι, μετὰ τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς τραπέζης, νανουριζόμενοι ἐκ τοῦ ἤχου τῆς φωνῆς τοῦ διδασκάλου.

Ἐνίοτε, ὅταν τὰ μαθήματα εἰσὶ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα καὶ πολλαπλασιάζονται (συμβαίνει κάποτε νὰ διαρκῶσιν ἕως ἑπτὰ ὥρας καθ' ἑκάστην), καὶ τὰ παιδία εἶνε κουρασμένα, ἢ κατὰ τὴν παραμονὴν ἑορτῆς, ὅτε τὰ πύραυκα κκίουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ διὰ τὸ λουτρόν, διὰ μιᾶς, χωρὶς νὰ εἶπωσιν οὐδὲ λέξιν, εἰς τὸ δεύτερον ἢ τὸ τρίτον μάθημα μετὰ τὸ γεῦμα, δύο ἢ τρεῖς μαθηταὶ πηδῶσιν ἐντὸς τῆς αἰθούσης καὶ λαμβάνουσι ζωηρῶς τοὺς πῖλους των.

- Ποῦ πηγαίνετε;
- Εἰς τὴν οἰκίαν.
- Ἀλλὰ τὸ μάθημα; τὸ ἄσμα;
- Τὰ παιδία εἶπον: «Εἰς τὴν οἰκίαν!» ἀπαντᾷ ὁ ἐρωτηθεὶς μαθητῆς, ὀλισθητικῶς εἰς τὰ ἐκτὸς ὄμοῦ μετὰ τὸν πῖλόν του,
- Ἀλλὰ τίς τὸ εἶπεν;
- Τὰ παιδία ἀνεχώρησαν.
- Πῶς λοιπὸν; ἐρωτᾷ ὁ διδάσκαλος στενοχωρούμενος καὶ προετοιμαζόμενος εἰς τὸ μάθημά του. Μείνε σὺ.

Ἄλλ' εἰς τὸ μάθημα, τρέχει ἕτερον παιδίον μετὰ ζωηρὸν πρόσωπον καὶ μετὰ ὕφος ἀμήχανον.

— Διατί μένεις; λέγει μετὰ φωνὴν συγκεχυμένην εἰς τὸ κρατηθὲν παιδίον, τὸ ὅποιον, ἐν τῷ διασταγῶ αὐτοῦ, παίξει μετὰ τὴν σκουφίαν του, ἣν κρατεῖ ἀνά μέσον τῶν δακτύλων του.

— Τὰ παιδία, ἰδοῦ ποῦ εἶνε τώρα! Εἰς τὸ ἐργαστάσιον ἴσως.

Καὶ ἀμφότερα ρίπτουσι πρὸς τὰ ἐξω, κραυγάζοντα παρὰ τὴν θύραν:

— Χαίρετε, Ἰβάν Πέτροβιτς!

Καὶ ποῖοι εἶσι μετὰ τῶν μαθητῶν, οἱ ἀποφασισαντες νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν; Πῶς τὸ ἀπεφασισαν; Ὁ Θεὸς τὸ ἠξεύρει. Καὶ ἰδὲ, πῶθεν προῆλθεν ἡ πρώτη ἰδέα, ποτὲ δὲν θὰ τὸ ἀνακαλύψητε. Δὲν συνδεδεσκέφθησαν ποσῶς, οὔτε συνάμωσαν, καὶ ἐν τούτοις, ἔλαβον ἀπὸ κοινῶ τὴν ἀπόφασιν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν. «Τὰ παιδία πηγαίνουσιν εἰς τὴν οἰκίαν!» Καὶ οἱ μικροὶ πόδες κρούουσι τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος. Καὶ οἱ μαθηταὶ, συνωθοῦμενοι, πηδῶντες πῖπτοντες ἐπὶ τῶν χιόνων, τρέχουσιν ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου μετὰ κραυγῶν, εἰς τὴν οἰκίαν.

Δι' εφηναί αὐται ἐπαναλαμβάνονται ἀπαξ ἢ δις τῆς ἐδομαδος. Εἶνε ταπεινωτικά καὶ λυπηραὶ διὰ τὸν διδάσκαλον, ὅστις τὰς ἀνέχεται, διότι παρέχει μείζονα σημασίαν εἰς τὰ ἐλευθέρως ἀκουόμενα μαθήματα. Δύναται τις νὰ εἶνε βέβαιος, ὅταν αἱ σκηναὶ αὐται παράγωνται, ὅτι ἡ διδασκαλία, καὶ ἂν τὴν ὑπόθεσιν τις ὡς ἀνεπαρκῆ, ἢ ὡς ἀποκλειστικὴν, δὲν εἶνε ἐν τούτοις οὔτε κακὴ οὔτε μὴ ἀποτελεσματικὴ. Ἐὰν ἐτίθετο τὸ δίλημμα: Εἶνε καλλίτερον νὰ μὴ συμβαίνωσι ποσῶς αἱ σκηναὶ αὐταὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἔτους, ἢ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται εἰς τὰ ἡμίση τῶν μαθημάτων; ἠθέλωμεν προτιμήσει τὴν τελευταίαν περίπτωσιν. Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Ἰασονίας Πολιάνης, κατεγοητευμένη βλέπων τὰς τοιαύτας σκηνας ἀνανεούμενας πολλάκις τοῦ μηνός. Μεθ' ὅλην τὴν ἐλευθερίαν, ἣτις παρέχεται εἰς τοὺς μαθητὰς, νὰ ἀπέρχωνται ἑσάκις νομίσωσι τοῦτο καλὸν, ἢ ἐξουσία τοῦ διδασκάλου εἶνε ἐν τούτοις τόσο μεγάλη, ὥστε κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐφοδοῦμην, μήπως ἡ πειθοχρῖα, ἢ χρῆσις τοῦ χρόνου καὶ οἱ βαθμοὶ, ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ἐλαφροὶ, ὑποχρεώσεις, στενοχωρήσουν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν. Ἐὰν ἐξηκολούθησαν νὰ μελετῶσιν εὐχαρίστως, μεθ' ὅλην τὴν ἀφηνεμένην εἰς αὐτοὺς ἐλευθερίαν, τὸ τοιοῦτο δὲν νομίζω ὅτι πρέπει ν' ἀποδοθῆ μόνον εἰς τὰ πλεονεκτήματα τῆς σχολῆς τῆς Ἰασονίας Πολιάνης. Πιστεύω, ὅτι ἐν ταῖς πλείστασι τῶν σχολῶν ἠθέλην ἐπιτευχθῆ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ὅτι ἡ ἐπιθυμία τοῦ μανθάνειν εἶνε ἀρκούντως ἰσχυρὰ παρὰ τοῖς παιδίοις, ὥστε νὰ ὑποχρεώσῃ αὐτὰ νὰ ὑφίσταται πολλοὺς ἄλλοις ὄχληρους, καὶ νὰ συγχωρῶσι πολλὰς ἐλλείψεις, εἶνε καλὸν, εἶνε ἀναγκαῖον νὰ τοῖς παρέχῃ τις τὴν εὐκολίαν τοιοῦτων ὑπεκφυγῶν, ὅπως προλάβῃ ἐλλείψεις αὐτῶν σπουδαιότερας καὶ καταχρήσεις βαρύτερας.

(ἀκολουθεῖ)

ΒΡΟΧΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΟΙ

Δίαν περιέργου φαινομένου ἐγένοντο μάρτυρες οἱ κάτοικοι τοῦ Νανσὺ ἐν Γαλλίᾳ, τὴν 21 Ἰουλίου τοῦ 1887 περὶ τὴν 5 ἑσπερινὴν ὥραν ἀληθῆς βροχὴ μυρμηκῶν κατέπεσεν ἐφ' ὅλης πόλεως, ἐπὶ τῶν διαβατῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς δημοσίαις πλατείαις, ὡς πανταχοῦ. Τῶν ἐντόμων τούτων, τὰ μὲν ἔφερον πτέρυγας, τὰ δὲ ἦσαν ἄπτερα, διήρμισε δὲ ἡ κατάπτωσης αὐτῶν τοῦλάχιστον ἐπὶ μίαν ὥραν ἐντατικωτάτη.

Τὸ παράδοξον τοῦτο εἶδος βροχῆς ραγδαίας ἀπεδόθη εἰς μεγάλους ἀνεμοστροβίλους, προηγηθέντας δεινῆς θυέλλης, ἣτις καὶ ἐπῆλθε τὴν ἐπομένην νύκτα· φαίνεται λοιπὸν, ὅτι τὰ μεγάλα ταῦτα ἀτμοσφαιρικὰ μύματα, ἄγνωστον ἐκ τίνος σημείου προερχόμενα

μετέφερον ἐπὶ τὴν πόλιν τοῦ Νανσὺ τὰ ἐντολα ταῦτα.

Ἐν δὲ Φονταίνεβλώ τῆς Γαλλίας τὴν 3 τοῦ παρελθόντος μηνός κατέπεσε βροχὴ, τῆς ὁποίας αἱ σταγόνες περιβάλλοντο ὑπὸ λεπτεπιλέπτου κιτρινῆς κόψεως, ἢ κόψης αὕτη πρὸς ἄνθη θεοῦ παρεμφερῆς, καιομένη ἀνέδιδα βαρεῖαν ὀσμὴν, φαίαν δ' ἐγκατελίμπανε τέφραν. Διὰ τὴν ὁμοιότητα καλεῖ ὁ λαὸς, ἀλλ' ἐσφαλμένως, τὴν βροχὴν ταύτην βροχὴν θεοῦ.

Μικροσκοπικῶς ἐξετάσθαι, ἡ κόψης αὕτη εὐρήθη συνισταμένη ἐκ στρογγύλων κόκκων, καὶ δὴ ἐκ τῶν κόκκων τῆς γύρης (1) πεύκων ἐξ ἐκείνων (Pinus Sylvestris) ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ ἐκτεταμένον δάσος τοῦ Φονταίνεβλώ. Ἀπὸ τῶν πεύκων λοιπὸν τοῦ δάσους ἐκείνου ἐν πλήρει ἀνθήσει κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου ἀναρπαγεῖσα ὑπ' ἀνεμοστροβίλων ἢ γύρις, κατελήφθη ὑπὸ βροχῆς εἰς ὑψηλὰς τῆς ἀτμοσφαιρας χώρας καὶ συγκατέπεσεν.

Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ παρατηρήθη ὁμοία βροχὴ, πάντοτε ὅμως εἰς τὴν γειτονίαν δασῶν τοιοῦτων δένδρων, τῶν ὁποίων ἢ γύρις εἶναι ἀφθονωτάτη.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ συγχέωμεν τὰς βροχὰς τῆς κιτρινῆς ταύτης κόψεως, αἱ ὁποῖαι εἶναι φυτικῆς προελεύσεως, πρὸς τὰς βροχὰς ἄμμου, ὁποῖαι παρατηρήθησαν ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἰταλίᾳ, τὰς προερχομένας ἐκ τῆς ἐρήμου Σαχάρας: τοιαύτης βροχῆς καταπεσοῦσης ἐπὶ τῆς λιμνῆς Λουγάνο, τὰ ὕδατα αὐτῆς ἀπόλεσαν αἴφνης τὸ διαυγές κυανοῦν χρῶμα, γενόμενα ὑποκίτρινα, ὕλη δὲ γλοιώδης ἐπέπλεεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας διακίδουσα ὀσμὴν αἰσθητῶν ἰχθύων.

Ἄλλ' ὀλιγώτερον εἰρημικὴ καὶ ἐκ σιγῆς φοβερωτέρας προερχομένη εἶναι ἡ βροχὴ σποδοῦ ἡφαιστειακῆς. Ἐν ἐκρήξει ἐξερευγεται τὸ ἡφαιστειον πλὴν τῆς λάβας, τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν μύδρων, καὶ ἄμμον καὶ σποδόν, ἣτις πολλάκις παραλαμβάνομένη ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων, μεταφέρεται καὶ καταπίπτει εἰς ἀποστάσεις μεγάλας. Εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν ἡ σποδὸς τοῦ Βεζουβίου κατέπεσε ποτε εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἢ δὲ τῆς Αἴτνης πολλάκις εἰς τὴν Ἀφρικήν, ἐν δ' ἔτει 1875 ἐξ ἡφαιστειακῆς ἐκρήξεως ἐν Ἰσλανδίᾳ, κατέπεσε βροχὴ σποδοῦ ἐν Στοκχόλμῃ, ἤτοι εἰς ἀπὸ 1900 χιλιομέτρων.

Ἄμισον ἀποτέλεσμα τῆς πτώσεως τῆς ἐκ σποδοῦ ταύτης βροχῆς, εἶναι ἡ καταστροφὴ τῆς βλαστήσεως κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον ἡ σποδὸς συνοδεύεται ὑπὸ ἀτμῶν θειωδῶν, μεταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἀέρος εἰς ὑγρὰ διαβρωτικά: ἀλλὰ βραδύτερον ἐξ ἐναντίας ἄλλα ὠφέλιμα στοιχεῖα καὶ ἰδίως τὰ ἀλκαλικά τῆς σποδοῦ εὐεργετικῶς συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν.

(1) Γύριν δὲ καλοῦσι τὸ προῖον τῶν ἀρέων ὀργάνων τοῦ ἄνθους ἤτοι τῶν στημόνων, τὴν κιτρινὴν δηλαδὴ ἐκείνην κόψιν, ἣτις χρωματίζει τὸ ἄκρον τῆς ρινὸς ἡμῶν, ὅταν ἀπλήστως θελήσωμεν νὰ ὁσρανθῶμεν κρίνου ἢ καὶ ἄλλων ἀνθῶν.